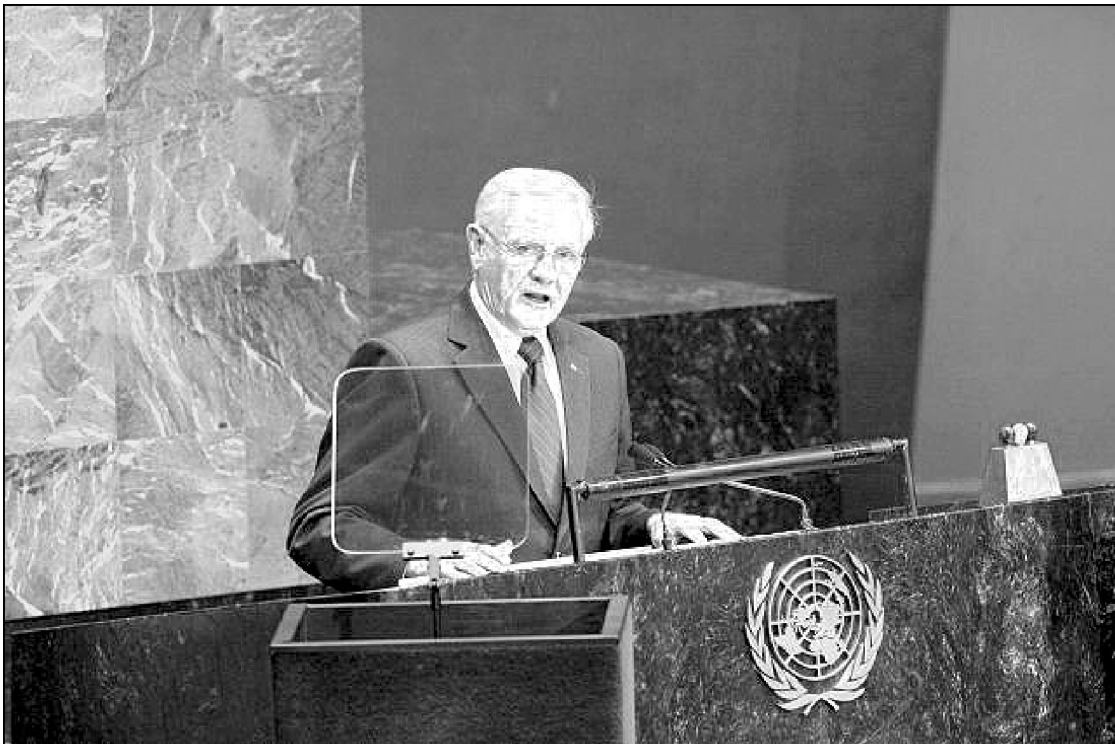

Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus sako kalbą rugsėjo 21 d. Jungtinių Tautų Organizacijos Generalinėje Asamblėjoje, New York.

www.president.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO VALDO ADAMKAUS KALBA JT GENERALINĖJE ASAMBLĖJOJE NEW YORKE

**Ponia Pirmininke,
Pone Generalini sekretoriau,
Jūsų Ekscelencijos,
Ponios ir ponai,**

Paskutinė Generalinės Asamblėjos sesija pažadino didelių lūkesčių dėl reformos ir visapusiško atsinaujinimo, kurie užtikrintų nuolatinę Jungtinių Tautų sėkmę ir svarbą XXI amžiuje. Generalinio sekretoriaus pradėtų iniciatyvų dėka šiandien turime Taikos kūrimo komisiją, Centrinį atnaujinamąjį pagalbos fondą (Central Emergency Revolving Fund), naują Žmogaus teisių tarybą ir pripažįstame bendrą "pareigą saugoti", kai valstybės pačios nesugeba savo piliečių apsaugoti nuo genocido ir nusikaltimų žmonijai. Lietuva yra įsipareigojusi daug nuveikti, kad naujoji Žmogaus teisių taryba galėtų geriau saugoti žmogaus teises visame pasaulyje.

Sakoma, kad valstybės kūrimas yra ilgas ir sudėtingas procesas. Būtent todėl Jungtinių Tautų parama ir pagalba šioje srityje yra labai reikalinga. Taikos kūrimo komisija šalims, kuriose įvykęs karinis konfliktas, suteikia naujos vilties išvengti pakartotinio chaoso. Tačiau be politinės valios institucijos netenka prasmės. Būtinai, kad tarptautinė bendruomenė teiktų geresnio gyvenimo viltį šalims, bandančioms tapti savarankiškoms.

Lietuvos vadovavimas provincijos atstatymo grupei Afganistane leido tiesiogiai suprasti, kaip svarbu, kad tokios pastangos būtų tvarios ir tęstinos. Ta-

čiau ar Afganistane, ar kur nors kitur mums seksis tik tiek, kiek pačios šalys padės kurti valstybę pasibaigus konfliktui ir plėtoti racionalią bei tvirtą rinkos ekonomiką. Šiandien mes sveikiname didėjančius Afganistano žmonių siekius atstatyti savo šalį ir mums teikia vilčių platūs Tarptautinių saugumo pajėgų įsipareigojimai. Kita vertus, ateities problemoms išspręsti reikės dar labiau sutelkto dėmesio ir pastangų sausumoje.

Per paskutinius dvyliką mėnesių vykę tragiški įvykiai Artimuosiuose Rytuose aiškiai parodė, kiek žmogiškųjų ir finansinių nuostolių atneša nesugebėjimas pasiekti kompromisų ir išspręsti problemų, ilgus metus skyrusių visuomenės ir nuodijusių regioną. Todėl itin svarbu veiksmingai skatinti visapusišką Artimųjų Rytų taikos planą. Saugumo Tarybos 1701-oji rezoliucija ir pagrindinių donorų konferencija suteikia vilties kurti suverenų ir stiprų Libaną. Sutelkę savo pastangas ir prisidėję prie šio proceso šiandien, o ne rytoj, paverskime tai realybe. Mūsų tikslas – dvi viena šalia kitos taikiai gyvenančios valstybės: Izraelis ir Palestina.

Nedaug saugumo problemų yra tokios tragiškos kaip terorizmas, nusinešantis nekaltų civilių žmonių gyvybes vis platesnėje geografinėje teritorijoje. Prieš penkerius metus šiame mieste žmonės patyrė žiaurų ir šaltakraujišką išpuolį prieš žmonijos vertybes ir toleranciją. Šis išpuolis amžiams pa-

keitė mūsų pažinotą pasaulį. Todėl sutelkime jėgas, kad tai niekada nepasikartotų. Kuo greičiau reikėtų baigti parengti ir įgyvendinti Bendrąją konvenciją dėl tarptautinio terorizmo ir antiteroristinę strategiją.

Norėdami sėkmingai kovoti su terorizmu, privalome nepasiduoti mus skiriančioms baimėms, priešingai – turime kurti, remdamiesi bendromis žmogiškomis vertybėmis. Todėl tikimės, kad Civilizacijų sąjunga taps neatskiriama mūsų bendradarbiavimo dalimi, kuri skatins solidarumą ir supratimą bei sustiprins vertybes ir principus, kuriuos ekstremistai siekia sunaikinti.

Be to, bendromis pastangomis turėtume spręsti nusiginklavimo ir ginklų neplatavimo problemas. Švęsdami 50-ąją Tarptautinės atominės energetikos agentūros Jubiliejų, su neplatiniu susijusių problemų turime vis daugiau. Lietuva labai palaiko TATENA'os apsaugos sistemos veiksmingumo ir efektyvumo stiprinimą. Siekiant užtikrinti pasaulio saugumą, **būtina laikytis Branduolinių ginklų neplatavimo sutarties** ir atitinkamų JT Saugumo Tarybos rezoliucijų. Todėl raginame visas valstybes tvirtai laikytis šios srities susitarimų, nes tai yra gyvybiškai svarbu bendrai taikai ir saugumui.

Dabar saugumas suprantamas platesne prasme nei anksčiau. Ne mažiau dėmesio turėtume skirti klimato pokyčių, energijos saugumo ir

(Nukelta į 2 psl.)

VOKIETIJOS KANCLERĖ RAMINA BALTIJOS ŠALIS

Berlynas, rugsėjo 21 d. (PAP-ELTA). Vokietijos kanclerė Angela Merkel stengiasi iš anksto išsklaidyti Lenkijos ir Baltijos šalių susirūpinimą dėl jos dalyvavimo artimiausią šeštadienį Paryžiuje įvyksiančiame susitikime su Rusijos ir Prancūzijos prezidentais Vladimir Putin ir Jacques Chirac, rašo numeryje Vokietijos laikraštis *Frankfurter Allgemeine Zeitung*.

Laikraščio nuomone, A. Merkel šitaip elgiasi būgštaudama, kad šios šalys gali klaidingai suprasti šį susitikimą ir palaikyti jį tęsiniu glaudaus Vokietijos, Rusijos ir Prancūzijos bendradarbiavimo, kurį forsavo jos pirmtakas kanclerio poste Gerhard Schroeder. *Frankfurter Allgemeine Zeitung* primena, kad kritikai vadino jo politiką "ašies kūrimu".

Kad išsklaidytų šiuos būgštavimus, A. Merkel užsitikrino JAV prezidento George W. Bush pritarimą savo kelionei į Paryžių, taip pat įtraukė lenkus ir baltus į pasirengimus, teigia Vokietijos dienraštis. Pasak jo, kanclerę suerzino tai, jog J. Chirac liepos 3 d. viešai pranešė apie susitikimą Paryžiuje, prieš tai neinformavęs Vokietijos atstovų. A. Merkel delsė duoti teigiamą atsakymą, bet galiausiai nusprendė priimti kvietimą, rašo *Frankfurter Allgemeine Zeitung*.

Tačiau jau kitą dieną jį įpareigojo savo patarėją užsienio politikos klausimais Christoph Heusgen paskambinti Lenkijos, Lietuvos, Latvijos bei Estijos ambasadoriams ir pranešti jiems, kad šis susitikimas nėra "kanclerės idėja". "Vokietija nevykdys ašies kūrimo politikos virš lenkų ir baltų galvų", - patikino, pasak dienraščio, C. Heusgen. A. Merkel pasiūlė ambasadoriams išdėstyti Vokietijai problemas, kurių iškyla santykiuose su Rusija. Latvija ir Estija pabrėžė, jog Rusija turi būti pasirengusi kompromisui sienos sutarčių klausimu, tvirtina laikraštis.

Lenkija ir Baltijos šalys šias A. Merkel pastangas laiko signalu, kad ji nori tęsti politiką, atsižvelgiančią į šių šalių interesus Maskvos atžvilgiu, baigdamas pažymi Vokietijos dienraštis.

BALTIJOS IR VIŠGRADO ŠALYS KARTU SIEKS BEVIZIO REŽIMO SU JAV

Baltijos ir Višgrado grupės valstybės sutarė drauge siekti savo piliečiams bevizio režimo su JAV. Toks susitarimas pasiektas Lietuvos, Latvijos, Estijos, Čekijos, Lenkijos, Slovakijos ir Vengrijos užsienio reikalų ministrų susitikime New Yorke.

Susitikime sutarta suburti Baltijos ir Višgrado šalių koaliciją, kurios atstovai Vašingtone derėtusi dėl bevizio režimo su JAV administracijos atstovais. Ministrai taip pat sutarė tęsti bendradarbiavimą su Europos Komisija, siekiant, kad ši aktyviau remtų naujųjų ES narių interesus gauti bevizį režimą su JAV. Ministrai taip pat akcentavo, kad svarbu siekti bevizio režimo ir su kitomis valstybėmis, tarp jų – su Australija ir Kanada.

Washingtono vykusiuose Lietuvos diplomatų susitikimuose su JAV Kongreso nariais ir administracijos atstovais konstatuota, kad Lietuva daro pažangą, siekdama bevizio režimo su JAV, bet ji dar nepakankama atsisakyti vizų reikalavimo Lietuvos piliečiams.

LGITIC

NEBEGALIMA NEPASTEBĖTI BOMBŲ BALTIJOS JŪROJE

Kiel, Vokietija, rugsėjo 21 d. (ELTA). Seimo Aplinkos apsaugos komiteto pirmininko pavaduotojo Gedimino Jakavonio teigimu, jau prieita riba, kai nebegalima nepastebėti uždelsto veikimo bombų Baltijos jūroje - čia palaidota apie 300 tūkst. tonų cheminio ginklo.

Po Antrojo pasaulinio karo pralaimėjusios hitlerinės Vokietijos nepanaudotas cheminis ginklas perėjo į sąjungininkų rankas. **Potsdamo konferencijoje buvo nutarta** šį cheminį ginklą išplukdyti iš Baltijos jūros ir ne mažiau kaip 100 metrų gylyje palaidoti. Tačiau šis cheminis ginklas (apie 300 tūkst. tonų) buvo palaidotas Baltijos jūroje.

Parlamentarą stebina intensyvėjančios tendencijos naudoti šios jūros dugną valstybių ekonominiams tikslams - pasirašyti konkretūs tarpvalstybiniai susitarimai tiesti dujotiekį šios jūros dugnu šalia galimų cheminio ginklo sąvartynų.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Artėjant savivaldos rinkimams Seime vis garsiau kalbama apie tai, kad savivaldybių merai irgi turėtų prisiekti valstybei. vairių politinių partijų atstovai neslepia, kad ši iniciatyva pirmiausia nukreipta prieš pašalintą prezidentą Rolandą Paksą, kuris taikosi į Vilniaus vadovo postą. Konstitucinis teismas uždraudė R.Paksui eiti bet kokias pareigas, susijusias su priesaika. Todėl savivaldybių tarybų rinkimai jam liko vienintelė landa sugrįžti į aktyvią politiką. Nei savivaldybių tarybų nariai, nei merai neprivalo duoti priesaikos. Šiandien Seimo posėdyje bus pateiktos kelios su savivaldos rinkimais susijusios įstatymų pataisos. Kai kurie įtakingi parlamentarai parengė įstatymų projektus, numatančius ne tik tai merų, bet ir visų savivaldybių tarybų narių priesaiką. Tiesa, šie politikai negali aiškiai atsakyti, ar dėl to reikėtų pataisyti Konstituciją.

Seimo komisija EBSW veiklai tirti priėjo liepto galą, ji neturi galimybių toliau tęsti jai pavesto tyrimo, nes negali apklausti vienintelio neapklausto liudytojo buvusio EBSW prezidento Gintaro Petriko. Kad priėjo liepto galą, komisija suprato susitikusi su generalinio prokuroro pavaduotoju Gintaru Jasaičiu. Prokuroras G.Jasaitis atsisakė veltis į politinius žaidimus. “Mes tikrai nerašysime jokių laiškų, kol nebus išspręstas ekstradicijos klausimas. Teisinės pagalbos prašymą bus galima teikti tik gavus neigiamą atsakymą dėl G.Petriko išdavimo”, - komisijai sakė generalinio prokuroro pavaduotojas.

Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas saugumo vadovus apklausė ne Parlamente, o nuo bet kokių pasiklausymų apsaugotoje patalpoje - Vyriausybinių ryšių centre. Apie V.Pociūno žūties versijas posėdyje kalbėta nedaug. Išsiaiškinta, kad Baltarusijos “saugumiečiai” žinojo apie V.Pociūno tarnybą VSD, nes apie jo paskyrimą šiai šaliai buvo pranešta atskiru raštu, todėl versija, kad pareigūną nužudė baltarusių agentai, esą atmetina. Kol kas labiausiai tikėtina versija, kad V.Pociūnas tą vakarą galėjo būti apsvaigęs nuo alkoholio ir tai buvo nelaimės priežastis. Saugumo vadai V.Pociūnui šykštėjo gerų žodžių.

Teisingumo ministro portfelį iš Darbo partijos atstovo Gintauto Bužinsko prieš kelis mėnesius perėmęs Petras Baguška užkirto kelią įtartinėms turto mainams, kuriuos su viena bendrove buvo suplanavusi ši ministerija. Ministras paprašė Vyriausybės atšaukti planuojamus mainus. Anot ministro, pati turto mainų praktika, jau ne kartą sukėlusį politinį triukšmą, buvo ydinga. Todėl dabartinė vyriausybė ją stabdo, pareiškė P.Baguška.

“Jokių komentarų”, - mestelėjo Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto nariai, daugiau kaip keturias valandas posėdžiavę Valstybės saugumo departamente (VSD). Visą tą laiką politikai kalbėjosi su departamento generalinio direktoriaus Arvydo Pociaus pavaduotojais Dariumi Jurgelevičiumi ir Dainiumi Dabašinsku. Parlamentarai išsamiai klausinėjo, kodėl VSD pulkininkas Vytautas Pociūnas praėjusių metų lapkričio mėnesį buvo išsiųstas dirbti į Lietuvos konsulatą Gardine. Pieš pat išvykstant į Baltarusiją V.Pociūnui išimties tvarka buvo suteiktas pulkininko laipsnis.

Po posėdžio buvo sudaromi sąrašai žmonių, su kuriais bus kalbamasi apie V.Pociūno žūties aplinkybes. Kai kurie Seimo komiteto nariai reikalavo į apklausą pakviesti Užsienio reikalų ministerijos sekretorių Albiną Janušką. Jį konservatoriai kaltino prisidėjus prie pulkininko išsiuntimo į Gardiną ir neva taip nušalinus nuo svarbių tyrimų, susijusių su šalies energetikos ūkiu. Neatmetina, kad liudys ir ilgametė V.Pociūno draugė žurnalistė Joana Lapėnienė, kuri dažnai lankėsi jo namuose Gardine. Bus apklausta ir karininko našlė Pociūnienė. To pageidavo kai kurie komiteto nariai.

Privilegijų baloje kapanojasi ir signatarai. Turniškių rezervato ar Seimo privilegijų skandalai nesumažino apsukrių žmonių troškulio įsigyti brangaus turto. Darbo partijos deleguotas Europos Parlamento narys Arūnas Degutis bei rašytoja Vidmantė Jasukaitytė iš valstybės gavo po antrą sklypą. Šiems Kovo 11-osios Akto signatarams pusvelčiui paskirta žemės sostinės Džiaugsmo gatvėje. 20 arų sklypo kaina - mažiau nei 30 tūkstančių litų. Aukščiausiosios Tarybos - Atkuriamojo Seimo laikais gautą sklypą Tarandėje V.Jasukaitytė yra pardavusi už 3 tūkst. JAV dolerių. Rašytoja *Lietuvos rytui* yra sakiusi, kad taip pasielgti ją privertė nepritekliai. Dėl tos pačios priežasties V.Jasukaitytė parašė antrąjį prašymą gauti žemės iš valstybės.

Naujasis kultūros ministras Jonas Jučas pasirašė įsakymą, kuriuo gerokai sumažinami kultūros įstaigų vadovų tarnybinių atlyginimų koeficientai. Dėl to Šiauliuose kultūros įstaigų vadovų algos mažėja šimtais litų. Dėl ministro įsakymo nukentėjo visų keturių Šiaulių miesto kultūros įstaigų, pavaldžių Savivaldybei, vadovai. Direktoriams buvo nurodyta pasirašyti, kad jie sutinka su tokiomis darbo apmokėjimo sąlygomis.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

(Atkelta iš 1 psl.)

LIETUVOS...

vandens arba maisto trūkumo problemoms spręsti.

Mes privalome būti ryžtingi bendroje kovoje su terorizmu. Tačiau privalome ryžtingai kovoti ir su skurdu, ir puoselėti asmens orumą. Turimus išteklius reikia panaudoti kuo geriau, pavyzdžiui, ypač spartinti pažangą įgyvendinant tarptautinius Tūkstantmečio plėtros tikslus.

Lietuva didžiuojasi, kad laikosi šių įsipareigojimų. Būdami nauja šalis donorė, žinome, kad turės praeiti šiek tiek laiko, kol atitiksime aukštus šios srities reikalavimus. Mes vis didesnėje teritorijoje teikiame paramą ir patarimus. Vien tik per pastutinius metus mūsų pagalba išaugo 60 procentų. Esame pasiryžę padidinti teikiamą pagalbą ir išplėsti jos geografiją. Prisimename, ką reiškia gauti pagalbą, kai jos reikia, ir todėl suprantame bei pripažįstame būtinybę padėti kitiems.

Tik visapusiš požiūris gali užtikrinti, kad glaudūs saugumo, plėtros ir žmogaus teisių ryšiai, dėl kurių susitarėme, turėtų realios ir teigiamos įtakos milijonams žmonių visame pasaulyje.

Vykdydami jau prisiimtus įsipareigojimus, turime žvelgti į ateitį ir leisti Jungtinėms Tautoms sėkmingai spręsti įvairiapuses visų tautų problemas bei rūpesčius.

Suprantama, svarstydami tokius gyvybiškai svarbius klausimus kaip Jungtinių Tautų reforma, mes, valstybės narės, nesutariame dėl daugelio dalykų. Tačiau reikėtų atminti ir tai, kad tuo metu, kai mes nesutariame čia, Niujorke, milijonai skurstančiųjų kenčia alinančią badą, milijonai vaikų miršta nuo išgydomų ligų ir milijonai turi tik Jungtines Tautas, kurios galėtų juos apsaugoti.

Jeigu norime, kad JT veiksmingai spręstų plėtros problemas ir apsaugotų nuo naujų mirtinų grėsmių, jeigu norime, kad žmogaus gyvybė vėl deramai būtų vertinama visame pasaulyje, nuolat visomis pastangomis turime įgyvendinti

Prancūzijos prez. Jacques Chirac, sutaręs su prez. George Bush kartu veikti Irano branduolinės energetikos klausimais, klausosi jo kalbos Jungtinių Tautų Generalinėje sesijoje New York rugsėjo 19 d.

JAV prezidentas George Bush kalba Jungtinių Tautų Generalinėje sesijoje rugsėjo 19 d., dar kartą išskeldamas terorizmo grėsmę pasauliniu mastu ir pasisakydamas prieš Irano branduolinių ginklų programos organizavimą.

AP

reformą.

Todėl raginu ir toliau spręsti gyvybiškai svarbius valdymo reformos bei mandatų perskirstymo klausimus, visų naudai stengtis gerinti Organizacijos veiksmingumą ir efektyvumą.

Be to, raginame stiprinti ir tobulinti tarptautinį aplinkosaugos valdymą, įgyvendinti Pasaulio aukščiausio lygio susitikime priimtą susitarimą dėl bendros pareigos apsaugoti gyventojus skatinant pasiryžimą imtis veiksmų, kai jie būtini, ir panaikinti nebaudžiamumą už sunkiausių nusikaltimus, keliančius ypač didelį susirūpinimą tarptautinei bendruomenei.

Esminė Jungtinių Tautų atsinaujinimo dalis – **Saugumo Tarybos reforma**. Lietuva nuosekliai rėmė šią reformą dėl narystės Taryboje ir dėl darbo metodų. Tokia reforma sustiprins Tarybos teisėtumą ir padės geriau vykdyti pagrindinius įsipareigojimus įtvirtinant tarptautinę taiką ir saugumą.

Nepaisant kritikos, Jungtinės Tautos tebėra vienintelė organizacija, galinti įgyvendinti iš tikrųjų globalų ir veiksmingą daugiašališkumą. Todėl kad ir ką darytume, nuolat turime klausiti: ar mes, valstybės narės, darome viską, kad padėtume JT įgyvendinti žmonijai duotą pažadą? Mes esame pasaulio šeimos nariai ir todėl esame atsakingi vieni už kitus.

VENESUELOS VADOVAS G.W.BUSH PAVADINO ŠĖTONU

Kalbėdamas Jungtinių Tautų Generalinėje asamblėjoje Venesuelos prezidentas Hugo Chavez pavadino George W. Bush “šėtonu”, praneša *BBC*. “Šėtonas čia atėjo vakar, – sakė H. Chavez kalbėdamas apie JAV prezidento pasisakymą rugsėjo 19 d. – Dar ir šiandien jaučiasi sieros kvapas”. Venesuelos prezidentas negailėjo kritikos JT sistemai, pavadinęs ją “nieko verta”.

JAV Valstybės departamentu atstovas spaudai Tomas Casey pareiškė, kad tokia Venesuelos vadovo kalba kelia nusivylimą. Kairiųjų pažiūrų H. Chavez, Kubos vado Fideli Castro sąjungininko bei vis didesnio Irano draugo, santykiai su JAV jau ilgą laiką įtempti. Rugsėjo 19 d., antradienį, G. W. Bush gynė savo politiką Viduriniuosiuose Rytuose ir tvirtino, kad demokratija plinta, nes teroristai vis labiau nustumiami į šalį.

LENKIJOJE IŠKILS PAMINKLAS R. REAGAN

Ronald Reagan gerbėjai Lenkijoje planuoja Varšuvoje pastatyti paminklą buvusiam Amerikos prezidentui, daug prisidėjusiam prie komunizmo žlugimo Europoje. Pusketvirto metro aukščio prezidento statula iš akmens ir bronzos stovės priešais JAV ambasadą Lenkijos sostinėje, pareiškė lėšas memorialui renkančios grupės vadovas. Į grupę įeina lenkai, gyvenantys Lenkijoje, Kanadoje ir JAV. Tikimasi, kad paminklo statymo išlaidos sieks 500-600 tūkst. zlotų.

"Reiganas - tai žmogus, nugalėjęs komunizmą ir atvėręs Lenkijai kelią į laisvę", - sakė buvęs verslininkas Janusz Dorosiewicz. - Statula - tai būdas pratesti jo palikimo gyvavimą", - pridūrė jis.

Daugelis lenkų dievina antikomunistą R.Reagan už jo paramą antikomunistiniam judėjimui Rytų Europoje.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija “Viltis”, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

KAD NELIKTUME VIENUI VIENI

Rusija visada pasiliks imperija. Maskvos laikraštyje buvo paskelbtas rusų politiko Anisimov straipsnis “Rusijos valstybingumo kodas”. Jame rašoma, jog, nepaisant kokia bus Rusija, ji visada pasiliks imperija. Įtakingo Kremliaus politiko teigimu, jau artėja metas, kai dvigalvis Rusijos erelis apglėbs savo sparnais ir nagais imperijos pakraščius ir vėl bus atkurta tūkstantmetė stačiatikių imperija. Dvigalvis erelis jau pasiruošęs veikti. Tai ryšku iš Rusijos Dūmos Tarptautinių reikalų komiteto pirmininko Konstantin Kosačiov pareiškimo žurnalistams, kuris kaltino Baltijos valstybes ir Lenkiją, kad jos keliančios Rusijai daugiausia problemų. Lietuva labiausiai kenkianti Rusijai Europos Sąjungoje. Neatsiliekančios ir Latvijos, Estijos ir Lenkijos valstybės.

Bet jis pagyrė Vokietiją, Prancūziją, Italiją r Ispaniją, net ir Angliją, su kuriomis “galima bendrauti su malonumu”. Paaiškėjo jo pyktis: kadangi numatytas pasirašyti Rusijos ir Europos Sąjungos susitarimas dėl supaprastinto vizų režimo nebuvo pasirašytas. Lietuva ir kitos Baltijos valstybės nuvylyusios Maskvą, jog būdamos ES narėmis, nesistengia padėti Rusijai ir veikia prieš ją. Minėtasis Dūmos tarptautinio komiteto pirmininkas nepraleido progos vėl dėstyti užsienio žurnalistams, kad jokios Baltijos valstybių okupacijos 1940-aisiais metais nebuvo. Jis net drįso pasisakyti, kad asmeniškai dalyvaus perrašant istorijos vadovėlius Baltijos valstybių mokykloms! Lietuvos Užsienio reikalų ministerija švelniai reagavo, girdi, meluoti ir šmeižti yra negražu.

Dažnai Kremliaus vedamą politiką mums vis primena europarlamentaras Vytautas Landsbergis. Europos Sąjungoje visados Briuselyje prieš mus rašo V.Oižyčius, kaip bjauriai elgiasi Lietuva su labai draugiškai jai nusiteikusia Rusija. Briuselyje esą politikų, kuriems nepatinkanti Lietuvos laikysena. Jis priminė, kad Lietuvai ir kitoms valstybėms geriau reiktų patylėti, kaip kad yra pataręs Prancūzijos prezidentas, kol Paryžius, Berlynas, Roma ir Madridas derina savo planus su Rusija. Rusijos informacijos tarnyba vėl skelbia, jog Prancūzija, Vokietija, pastaruoju metu ir Ispanija, kurios yra euro zonoje, nedarančios įtakos draugiškiems ryšiams su Rusija. “Jos nesistengia mūsų mokyti ir nekelia jokių pretenzijų”. Kremliaus politika kaskart vis griežtesnė Baltijos valstybių atžvilgiu.

Laimė, kad Vytautas Landsbergis drąsiai gina mūsų valstybės reikalus. Dabar, kai Lietuvą sukrėtė Valstybės saugumo karininko Vytauto Pociūno nužudymas – jo paslaptinga mirtis “Inturist” viešbutyje Baltarusijoje – kyla daugybė klausimų. Svarbiausia, kodėl Lietuvos Vyriausybė išsiuntė puikios reputacijos didį tautos patriotą į Baltarusiją dirbti mažos reikšmės diplomatu Lietuvos konsulate Gardine? Ne paslaptis, kad jis daug žinojo apie Rusijos veiklą kontroliuoti visą mūsų krašto energetikos sistemą ir “Mažeikių naftą”. Kai vyko prorusiškos valdžios žygiai atiduoti tai Maskvai, jis buvo išsiųstas į Gardiną. Nereikia užmiršti, kad V. Pociūnas tyrė ir nušalintojo prezidento R. Pakso ir jo rėmėjo ruso J. Borisov veiklą. V. Pociūnas ir jo šeimos nariai susilaukė rimtų grasinimų. Keistai skamba ir Lietuvos teisėsaugos pareigūnų teigimai, jog Pociūno žūtis gali būti ištirta tik po kelių mėnesių arba... ir niekada. Prorusiškam elitui V. Pociūnas tapo pavojingas.

S. Tūbėnas

EMIGRACIJA IR SMEGDUOBĖS

Vargu ar atsirastų daug verslininkų, norinčių investuoti lėšų remontui pastato, kurs stovi ant vis gilėjančios ir besiplečiančios smegduobės krašto. Tačiau ir LR vyriausybėje, ir neseniai Vilniuje vykusiame Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) seime autoritetingai siūloma eikvoti LR palyginamai mažas algas gaunančių darbuotojų ir pensininkų pinigus, kad palengvint paskui didesnius uždarbius LR apleidusių emigrantų gyvenimą. Net aprūpinant mokytojais iš Lietuvos, mokyti užsienin išsprūdusių (gal net mokytojų?!) vaikus. Jei būtų tikimybė, jog iš emigracinės smegduobės išropotų koks 20% emigrantų.

Tik pažiūrėkime, kiek Lietuvon tegrįžo po 50 metų net iš patriotinių – bėgusių nuo Raudonojo maro – užsienin 1944 m. pasitraukusių “emigrantų”. Patirtis rodo, kad emigracija ir laikas sunaikina visų tautų emigrantų tautiškumą tolygiai, kaip sieros rūgštis iš vienos pusės ir druskos rūgštis iš kitos sunaikina bet kokį organizmą.

Galiu teigti esąs “dvigubu emigracijos žinovu”: 1914 metais nublokštas į Rusiją ir Ukrainą, o 1944 m. į Vokietiją ir Ameriką. Reiškia: du kartus emigravęs ir du kartus grįžęs. Tačiau nė karto nepasitraukęs iš Nepriklausomos Lietuvos, o tik iš rusų ar vokiečių okupuotos Tėvynės. Panašiai buvo ir su kitais nuo baltųjų ir raudonųjų carų pasitraukusiais tautiečiais. Dabar gi emigruojančius (“dėl trupinio aukso, skanios sriubos šaukšto”) – Nepriklausomą Lietuvą paliekančius lietuvius

kai kas mano pagrįstai vadiną pabėgėliais nuo pareigos prisidėti (net pakenčiant vargus) prie Tėvynės Lietuvos atstatymo kovos. Kovoje už tautos dvasios ir valstybės gerbūvio pakėlimą negalima laukti politinių patogumų ar vyriausybės paramos. Kovose už laisvę dažniausiai ir kovojama prieš vyriausybių užgrobiasmas galias, o ne su vyriausybių parama. Tam reikia ypač išsimokslinusių kovotojų. Deja, per daug tokių pasitraukia iš kovos lauko. Dargi, susirinkę į PLB seimą kalba apie projektus, kurie atitrauktų likusius Lietuvoje nuo kovos už tiesą ir teisingumą, kad pakėlus aukso kasinėtojų užsieniuose “moralę” ir išlaikius jų “lietuviškumą” trupučiuką ilgiau. Deja, šių dienų emigrantai savo lietuviškumo atsparos stulpus nuspiria vien tik atsuksdami nugarą Lietuvai. Mums įsidėmėtinas Stalino prasitarimas: “Jeigu sugebėsime sunaikinti bent vienos kartos tautinę savigarbą ir pat-riotizmą, mes būsime nužudę tautą”.

Visa bėda, kad ir žiniasklaidoje, ir valdžios sluoksniuose pasigirsta balsų, kurie paverčia emigrantus Lietuvos Nepriklausomybės aukomis, jei ne didvyriškais gudruoliais, kurie užkrauna ant Lietuvoje likusiųjų pareigą padėti emigrantams “išlikti lietuviais”. Į tai įsikiša Vincas Kudirka įspėjimu: “Tas ne lietuvis, kurs Tėvynę bailiai lyg kūdikis apleis”.

Tikrumoje šiandienė emigracija yra nei doleriais, nei rubliais neįkainuojamas okupanto dvasinio genocido žalos padarinys. Kremlius mums paliko daug dvasinių nuodų. Tačiau

priedu iš daugelio širdžių išrovė vieną iš brangiausių, žygdarbiams pakeliančių, jausmų: Tėvynės meilę. **Todėl tautoje atsirado daug dvasinių invaidų.** Jų emigraciją reikia vertinti to fakto šviesoje. Tačiau klaidinga ir žalinga leisti dvasiniams neregiams nurodyti, kokiomis spalvomis likusieji turi dažyti šių dienų ir rytojaus Lietuvą, kaip ir pačią emigraciją. Jų reikalavimai (PLB seime) suteikti jiems savų balsų išeivijos patogumų finansavimą LR išdo pinigais, yra emigrantų pasikėlimas virš už Lietuvos ateitį kovojančios tautos.

Kas nors turi apie tai ir Seime atvirai pasisakyti. Kuris nors drąsus Seimo narys turėtų pasiūlyti čia jau siūlytą Tėvynės “protų nutekėjimui” sustabdyti būdą: kiekvienas stojąs į LR aukštojo mokslo instituciją, ar joje jau esąs, pasirašo su LR sutartį, kurioje pasižada mokslus baigęs dirbti Lietuvoje 3 ar 5 metus. Jei nori išvykti, turi pilnai apmokėti jo mokslui valstybės išleistą tikrų pinigų sumą, su nuošimčiais, jei neatsiskaitęs išvyktų, būtų grąžintas Lietuvon kaip skolininkas valstybei ir jį išmokslinusiai tautai, įskaitant jam priklausančią algą – nuo kiemsargio iki Švietimo ministro – dalį.

Sąžiningi ir save lietuviais laiką Lietuvoje išmokslinti inteligentai ir dabar dar, žinoma ne iš karto, gali atsilyginti už išmokslinimą LR išdui.

Tačiau geriausia išeitis, kurios tikriausiai daug kas trokšta, būtų Tėvynės pasiilgusių ir Tėvynės meilę tarp svetimųjų atgavusių grįžimas Tėvynėn.

Vilius Bražėnas

ČEČĖNIJOJE ŽUVO PENKI RUSŲ KARIAI

Čečėnijos sostinėje apšaudžius Rusijos vidaus reikalų ministerijos (VRM) pajėgų automobilį, žuvo penki rusų kariai, pranešė VRM atstovas spaudai. "Buvo apšaudytas karinis automobilis, kuriuo važiavo penki kariškiai. Jie visi žuvo", - sakė prorusiško VRM padalinio Čečėnijoje atstovas spaudai.

Susišaudimas įvyko Grozno Staropromyslovsko prie-

Perversmo vadovas generalas Sonthi Boonyaratglin pažadėjo suformuoti laikinąją vyriausybę, parengti naują konstituciją ir per metus grąžinti šalyje demokratinę valdymą.

Nušalintasis Tailando premjeras Thaksinas Shinawatra ragino netrukus surengti naujus visuotinius rinkimus, bet sakė, kad pats pasitrauks iš politikos "užtarnauto poilsio". *Delfi*

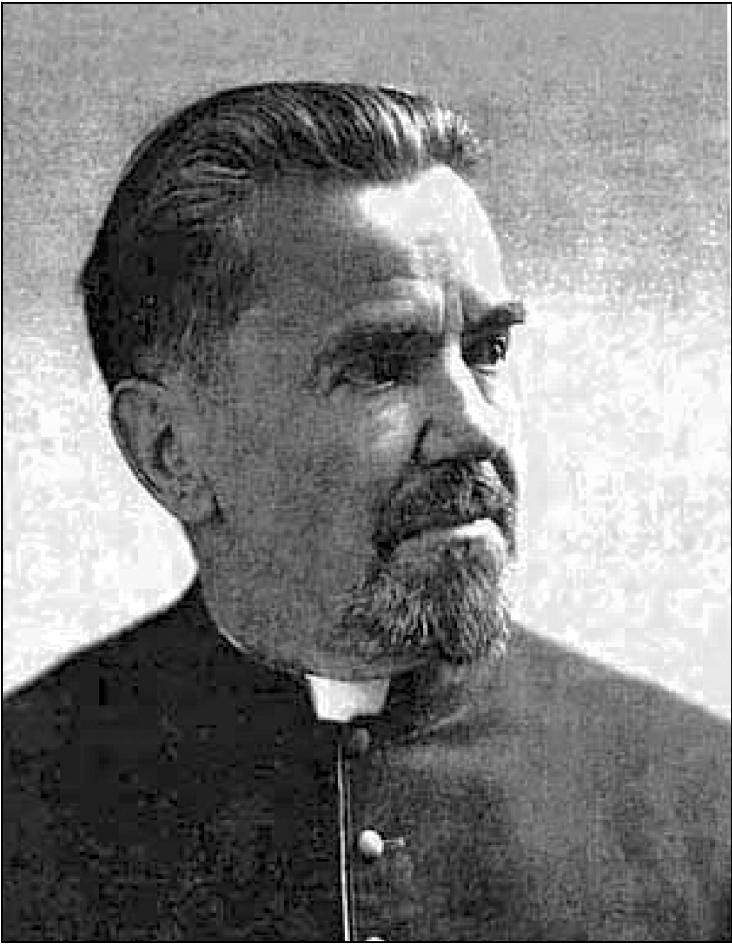
miestyje, sakė jis ir nurodė, kad užpuolikai į karių visureigį šaudė iš balto automobilio.

Atstovas pridūrė, kad įvykio vietoje buvo rastos 126 kulų tūtos ir kad keturi kareiviai žuvo iš karto, o penktasis - vežamas į ligoninę. Užpuolikai pabėgo; saugumo pajėgos jų ieško.

Užpuolimas buvo įvykdytas nepaisant Rusijos tvirtinimų, kad padėtis Čečėnijoje normalizuojasi. Rugpjūčio mėnesį prezidentas Vladimir Putin nurodė išvesti iš šios respublikos visus nenuolatinius rusų karius, kurių, kaip nurodė laikraštis *Vedomosti*, ten buvo 17 tūkstančių.

Prorusiška Čečėnijos valdžia tikisi kitą mėnesį atnaujinti civilinius skrydžius į Grozną, kurių nebuvo nuo konflikto pradžios praėjusio dešimtmečio viduryje, pranešė Rusijos naujienų agentūros.

SEIME PAGERBTAS DUKART MYRIOP TEISTAS KUNIGAS

Prel. Mykolas Krupavičius

Vilnius, rugsėjo 21 d. Lietuvos parlamentarai pagerbė du kartus mirtimi teistą, du kartus iš Lietuvos tremtą dvasininką, Lietuvos Steigiamojo Seimo narį, buvusį žemės ūkio ministrą ir žemės reformos sumanytoją prelata Mykolą Krupavičių.

Šeštadienį iš JAV atskraidinti 1970-aisiais Čikagoje mirusio Pasaulio lietuvių bendruomenės įkūrėjo palaikai jo paties noru bus perlaidoti Lietuvoje - Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčios šventoriuje.

Kardinolui išpranašavo ateitį

Prisimindamas prelata ir jo nuopelnus Lietuvai bei išeivijos lietuviams, Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis teigė, kad M.Krupavičius stebėtinai tiksliai numatė, kas bus ateityje ir 1962-ųjų gruodį rašytame laiške išpranašavo jam Nepriklausomos Lietuvos kardinolo pareigas.

"Sveikas, pajėgus greit baik sėkmingai savo studijas, tapk nuncijum, o paskui nepriklausomos Lietuvos kardinolu. Tepadeda Tau Dievas", - po kunigystės šventimų apsisprendusiam stoti į Šventojo Sosto diplomatijos akademiją A. J. Bačkiui rašė dvasininkas. Po 40 metų taip ir atsitiko.

"Užuot sakęs, kad prelatas turėjo pranašystės dovaną, noriu atkreipti dėmesį į jam būdingą toliaregiškumą, tikro politiko gebėjimą numatyti kelis žingsnius į priekį. Kai daugeliui rūpėjo tik tos dienos reikalai, M.Krupavičius žvelgė į tolimesnę ateitį. Jis skatino būti pasirengus veiklai laisvoje Lietuvoje, nes tokia istorinė

perspektyva nė akimirkos neabejojo", - sakė kardinolas.

Šį įsitikinimą, kaip ir kitas svarbiausias savo nuostatas, M.Krupavičius reiškė labai atvirai, aiškiai, tiesiai.

Į politiką – ne savo noru

"Kietą ir kampuotą" charakterį, kuris stebėtinai derėjo su gebėjimu vienyti, ieškoti bendro sprendimo, uždegti prasmingai veiklai minėjo ne vienas jį pažinęs žmogus.

"M.Krupavičiaus statusas be išlygų atmesdavo kompromisus, kurie kirtosi su pamatiniais principais. Krikščioniškais principais. Tad ir atminkime jį kaip principingą Jaunosios Lietuvos kūrėją", - sakė A.J.Bačkis.

Iškilmingame M.Krupavičiaus pagerbimo posėdyje apie prelata pasakojo istorikė Audronė Veilentienė, jo dukterėčia Genovaitė Jarumbavičiūtė, JAV lietuvių visuomeninio komiteto M.Krupavičiaus palaikams perlaidoti pirmininkas Pranas Povilaitis, kiti artimieji ir bendražygiai.

"Praeities visuomenininkų, valstybės vyrų minėjimai prasmingi tokiu mastu, kokių padeda suvokti mūsų pačių apleistus darbus ir prigesusį idealizmą, - akcentavo A.J.Bačkis, pabrėždamas, jog mokytojo, kunigo, ministro, profesoriaus ir politinio emigranto Mykolo Krupavičiaus biografija žymi praėjusio amžiaus viešojo gyvenimo viršūnes.

Arkivyskupo nuomone, būtent asmeninių tikslų atsisakymas, nuolankus atsidavimas vyresnybės sprendimams padėjo Dvasinės akademijos absolventą valstybininko keliu, kuris vedė į valstybės Ta-

rybos talkininkus, partijos pirmininkus, Atkuriamojo Seimo vadovas ir vyriausybės narius.

1928 metais duodamas interviu "Rytui" M. Krupavičius teigė: "į politikos darbą įėjau ne tik be, bet ir prieš savo norą, vyskupo pasiūstas" (vysk. A. Karoso, – red.). "Tačiau Episkopatui paraginus kunigus pasitraukti iš politinių postų, krikščionių demokratų vadovas tai nedelsiant padarė. Tokia laikysena buvo vienybės su Bažnyčia pagrindas. Vienybės, kuri leido Krupavičiui būti tikram dėl supratimo ir palaikymo imantis sudėtingų socialinių sprendimų. Vienybės, kuri neįsivaizduojama be dera- mo paklusnumo ir, matyt, todėl apleista mūsų dienų krikščionių politikų", - pabrėžė kardinolas.

Dėl žemės reformos buvo skustas Vatikanui

Valstybinę veiklą suvokdamas kaip kolektyvo darbą, M. Krupavičius gynėsi, kad ne jis ar koks kitas pavienis asmuo yra žemės reformos architektas. Vis dėlto, didžioji socialinė permaina tyrinėtojų ir visuomenės buvo sieta būtent su jo vardu.

"M.Krupavičius, jį palaikę vyskupai Antanas Karosas bei Pranciškus Karevičius buvo skundžiami Apaštalo Sostui, tačiau, pasiremdami autoritetingais teologijos veikalais, įstengė įrodyti, kad Lietuvos žemės reforma moraliniu požiūriu nesikerta su Bažnyčios skelbiama nuosavybės samprata", - pabrėžė A.J.Bačkis.

Prelato sumanymai bylojo apie nuostatą, kurios, kardinolo nuomone, stinga šian- dienei Lietuvos valdžiai, daugeliui žurnalistų ir pačiai visuomenei - žemės reformos planas išreiškė didelį pasitikėjimą savo tautos vaikais, jų darbštumu, gebėjimu prisiimti atsakomybę ir savarankiškai dirbti bei kurti net pradėjus nuo nulio.

"Atsiminimai, kaip prelatas

M.Krupavičius vadovavo Žemės ūkio ministerijai, ir šian- dien galėtų būti įteikiami pasiskaityti visiems skiriamiems ministrams, nes tai puikus didelio pasitikėjimo pavaldiniais ir griežto principingumo derinys", - pabrėžė Vilniaus arkivyskupas.

Turtingesnis privalo daugiau duoti

Su kaimo permainomis sie- tas viltis Krupavičius yra išreiškęs drąsiais vaizdiniais. "Svajojau, kaip iš tolo raudonos lietuviškas kaimas", - rašė jis. Tai buvo svajonė apie turtingas mūrines sodybas, gerokai besiskiriančias nuo poezijos įtvirtinto šiaudais dengtų bakužių vaizdo. Tai buvo modernaus, nuo miesto gerove neatsiliekančio kaimo vizija, kuri, kardinolo nuomone, ir šiandien dar nėra tapusi tikrove.

"Viena iš priežasčių – apci- namas M. Krupavičiaus diegtas krikščioniškas nuosavybės su- pratimas: "kas daugiau turi, tas privalo daugiau duoti", labiau prisidėti prie visuomenės gero- vės", - pabrėžė A. J. Bačkis.

Istorinės atminties bei gry- nojo politinio veikimo prin- cipų prelatas laikėsi ir išeivijoje – skausmingai, ne visada sėkmingai telkdamas išeivius į bendruomenę, į darbą pavergtos tėvynės labui.

Neįtiko nė vienai valdžiai

Pasak biografo Petro Maldeikio, tikroji 1885 metų spalio 1-ąją Marijampolės apskrities **Balbieriškio miestelyje gimusio dvasininko religija buvo "lietuvybė"**.

Prie Antano Smetonos M. Krupavičius kovojo dėl "konstitucinio režimo grąžinimo", bet vėliau buvo priverstas pasirinkti koncentracijos stovyklą arba užsienį.

1930 metasi iš svetur grįžo į Lietuvą ir buvo paskirtas Garliavos parapijos vikaru.

Suprasdamas bolševikų planus okupuotoje Lietuvoje, M. Krupavičius bandė daryti

įtaką Lietuvos komunistams. Lietuvos vyskupų, kitų dvasi- ninkų pavestas, komunistinei vyriausybei paruošė memo- randumą, kuriame išdėstė Katalikų Bažnyčios sociolo- ginę doktriną ir jos praktiką Lietuvoje. Įrodinėjo, kad Ka- talikų Bažnyčia yra darbo žmonių gynėja, tačiau sulaukė tik saugumo dėmesio.

Vokiečių okupacijos metais M. Krupavičius dirbo pastora- cinį darbą. Prasidėjus žydų ge- nocidui, vietos vokiečių ko- mendantui įteikė protestą prieš nekaltų žmonių žudymą. Savo pamoksluose aiškino nacional- socialistų rasizmo doktrinos pa- vojingumą. Tuomet pakliuvo į Vokiečių saugumo policijos akiratį. Pastaroji bandė sulai- kyti jį nuo tokio aktyvumo, ta- čiau prelatas nieko nepaisė.

Vokiečiams likvidavus Lie- tuvos laikinąją vyriausybę, M. Krupavičius pasirėmė savo kaip buvusio Seimo atstovo sta- tusu ir generaliniam komisarui Lietuvai įteikė du memorandu- mus. Trečiajame, kurį be jo pa- sirašė ir buvęs Lietuvos prezi- dentas Kazys Grinius bei mi- nistras Jonas Aleksa, protestavo prieš vokiečių užmojus koloni- zuoti Lietuvą ir apgyvendinti ją vokiečiais.

Vokiečių saugumui suimtas M. Krupavičius po tardymo apkaltinamas su anglais, ame- rikiečiais ir žydais dirbęs prieš Vokietiją ir pavadintas komu- nistu.

Į Vokietiją ištremtas prela- tas po karo perima vadova- vimą **Vyriausiam Lietuvos Iš- laisvinimo komitetui** sustip- rina organizaciją ir padaro ją pagrindiniu kovotoju už Lie- tuvos laisvę.

1948 metais savo testamen- te prelatas prašė jo akis ir krū- tinę „užpilti Lietuvos žemele“, o ant kapo kryžiaus įrašyti: „Lietuvi, tebūnie tau pirmai- siais tėvas ir motina, bet virš jų tebūnie Tau tavo Tėvynė Lietu- va".

LGITIC

Kęstučio Korp! nariai, prelato M. Krupavičiaus karsto nešėjai: Juozas Končius, Šarūnas Užgiris, Teodoras Rudaitis, Jonas Pabedinskas, Povilas Kilius ir Pranas Povilaitis palydi išvežant jo palaikus į Lietuvą.

Z. Degučio nuotr.

LIETUVOS GARBĖS GENERALINIO KONSULO VYTAUTO ČEKANAUSKO ŽODIS TAUTOS ŠVENTĖS PROGA

Minint Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Vytauto Didžiojo 500 metų mirties sukaktį – 1930 rugsėjo 8-ji diena buvo paskelbta Tautos švente. Šiandien jos statusas – atmintina diena. Tačiau, kaip ją bevadintume, ji mums yra nemažiau brangi šiandien nei už tą dieną kada ji buvo tokia paskelbta. Tai diena, kada lietuvis gali su giliu pasididžiovimu prisiminti garbingą savo krašto praeitį ir jo valdovą, kuris ne veltui yra minimas tarp didžiausių ano laiko valdovų Europoje.

Mečislovas Jučas leidinyje “Naujasis židinys” (2005-11-14) pasinaudojęs įvairiais istoriniais šaltiniais, parašė išsamų straipsnį apie šį mums taip brangų istorinį asmenį – *Vytautas Didysis (1350-1430 10 27)* kuriame jis tvirtina, kad paskutiniu laiku vis dažniau bandoma sumenkinti Vytauto asmenybę ir tokiai nuomonei reikšti daug įtakos turi sovietmečiu paskelbtos “prusiškos istorikų koncepcijos”. Todėl reikalinga atitaisyti, tai kas neatitinka tikrovės ir įžeidžia lietuvių garbę.

Vytautas vadinamas Didžiuoju tokiu tapo ne dėl savo ūgio, bet dėl didžiųjų darbų: 1) konsolidavo ir integravo į valstybę etniškai priklausomas žemes; 2) strateginiais ir ūkiniais (uostai) tikslais plėtė valstybės ribas; 3) modernizavo valstybės valdymą – centralizavo jos valdymą, kūrė teisę ir teismus, tvirtino gynybinę sistemą; 4) globojo miestus, prekybą, monetarinę sistemą; 5) spartino kultūros raidą per Bažnyčią, švietimą, universitetus.

XIV-XV a. Europoje kūrėsi centralizuotos valstybės. Vytautas buvo ne tik tautinių siekių valstybės centralizavimo, bet ir lietuvių tautos patriotas. Nors ir kelis kartus taktiniais sumetimais buvo užrašęs Ordinui žemaičius, bet jų niekuomet neišsižadėjo. Po Žalgirio mūšio ir vėliau sekusių kovų prieš Ordiną Žemaitija vėl tapo Lietuvos dalimi.

Vytauto pradėtas Lietuvos valstybės centralizavimas turėjo dvi prasmes: valdymą perduoti savo patikimiems vietininkams ir antra – šalindamas perėjusius į Maskvos pusę Jogailos brolius, sudrausmino kitus neleisdamas subyrėti Lietuvos valstybei.

Mes Vytautą matome ne tik kaip gudrų karvedį, bet ir religiją gerbiančią žmogų. Jis kūrė stačiatikiams religinį centrą Kijeve, ieškojo kompromiso su jais per bažnytinę uniiją ir taip

dėjo pamatus Vakarų civilizacijai plisti į rytus. Deja Vakarai neįvertino šių jo pastangų vykdyti bažnytinę uniiją.

Bene didžiausias, pagal autorijų, uždavinys teko Vytautui vedant lietuvių tautą iš pagoniškojo į krikščioniškąjį pasaulį. Jis sugebėjo pasakyti lietuviams, kad reikia garbinti Dievą Kūrėją, bet ne jo sukurtus kūrinius kuo net atkaklūs pagonys žemaičiai patikėjo ir be pasipriešinimo priėmė krikščionybę. 1417 m. vyskupai, krikštitę žemaičius, pranešė į Konstantą, kad šio švento reikalo “pradininkas ir valdovas” buvo Vytautas.

Vytauto valdymo laikais Lietuva buvo modernizuojama: didesni miestai gavo magdeburgines privilegijas, įvedė savą pinigų sistemą, o vietoj visuotinio vyrų šaukimo į karą atsirado reguliari bajorų kariuomenė, buvo statomos mūro gynybinės ir reprezentacinės pilys.

Popiežius Martynas V rašė, kad Vytautas padarė Lietuvoje dvasinio gyvenimo perversmo pradžią ir pavadino jį “tikėjimo ugdytoju”.

Šv. Romos imperatorius Zigmantas 1430 m. liepos 7 d., siųsdamas Vytautui karaliaus karūną, rašė: “Vytautas tartum Viešpaties apaštalas lietuvių ir žemaičių tautas atvedė į tikėjimą”. Jis išvardijo Vytauto nuopelnus: pastatyta Medininkų katedra, dotuotos parapinės bažnyčios. Vytautas skleidė krikščionių tikėjimą ir pas kaimynus. Imperatorius skelbė karalystę visą Lietuvos žemę ir valstybę (ducatum), Vytautas ir jo palikuonys, anot jo, bus tikri, garbingi ir laisvi karaliai ir visame pasaulyje (per orbem universam) bus vadinami ir rašomi tuo vardu (Codex epistolaris saeculi decimi quinti, t. 2, 1891, p. 245-247).

Vytauto mirties proga šv. Jonas Kantietis rašė, kad jis buvo dux iste invictissimus (Soter, 1930, t. 7, p. 103). Vytautą jis vadino teisinguoju, dosniuoju, taikinguoju, didžiadvasiu ir “vadu, garbinamu visose pasaulio šalyse”.

Netgi lenkas Długoszas (Opera omnia, t. 13, 1877) 30 metų po Vytauto mirties rašė, kad pas mus yra tokia žmonių nuomonė, jog joks to meto kunigaikštis negalėjo Vytautui prilygti jo didžiadvasiškumu ir aštrių protu. Jis pirmasis tėvynę Lietuvą, anksčiau mažai žinomą, silpną ir nereikšmingą, savo veikla ir garsiais darbais išaukštino ir padarė žinomą.

Rugsėjo 10 d., kaip numatyta Lietuvos Konstitucijoje, prasidėjo eilinė rudens sesija. Ta proga Seimo pirmininkas Viktoras Muntianas palinkėjo parlamentarams konstruktyvaus darbo. www.lrs.lt

Saviems griežtas, jokio nusikaltimo nepraleisdavo nenubaudęs ir niekas negalėjo nuslėpti nusikaltimo, nors ir labiausiai slėpė. Svečiams buvo malonus ir žmogiškas, savo valdų laikytojus ir valdininkus, kurie turėjo iš prievolių ir prievartos, šalino iš dvarų ir tarnybų...

XVI a. pradžioje Aleksandro Jogailaičio sekretorius, žymus lenkų humanistas Erazmas Vitelijus pop. Aleksandrui VI rašė: “Vytautas, šventu krikšto ženklų pažymėtas, labiausiai mokantis tvarkyti valstybę, žiaurumą įveikiantis pamaldumu, valdė kunigaikštystę nuostabiu teisingumu ir išvalgumu, stengėsi ne tiek saviems vadovauti, kiek jiems padėti. Jis pirmasis jiems sukūrė įstatymus, pastatė šventąsias bažnyčias tikėjimui skleisti; gindamas nuo priešų tėvynės valdas, buvo narsus ir nenugalimas kovotojas. Jo garbė ir šlovė buvo plačiai pasklidusi ir jis nusipelnė Didžiojo vardo” (Theiner, A., Vetera monumenta Poloniae et Lithuaniae, t. 2, 1861, Nr. 229).

Iš šių kelių pavyzdžių galima suprasti, kodėl taip aukštai vertinama Vytauto asmenybė negalėjo tilpti sovietinio Lietuvos istorijos mokymo rėmuose.

Vytauto atminimas Lietuvoje buvo saugomas. Vilniaus katedroje, kur buvo palaidoti Vytauto palaikai, buvo įrengtas altorius su jo marmuriniu antkapio ir atvaizdu apie kurį dar 1594 m. minėjo pop. Klemensas VIII. 1655 m. rusų invazijos metu katedra smarkiai nukentėjo ko pasėkoje buvo panaikintas ir šis altorius. Tačiau **tradicija spalio 27 d. Vilniaus katedroje aukoti šv. Mišias už Vytauto vėlę išliko iki šių dienų.**

Naujausiais laikais Vytauto Didžiojo atminimui 1930 metais buvo įsteigtas ordinas skirtas Lietuvos ir užsienio valstybių vadovams bei piliečiams

už ypatingus nuopelnus Lietuvos valstybei atžymėti.

Šiandien Tautos šventės dienos proga prisiminę Vytauto Didžiojo nuopelnus Didžiajai Lietuvos Kunigaikštystei, negalime patylomis praeiti ir pro kitą mums ir mūsų tautai bei valstybei svarbų tęstinumo momentą. Prieš 15 metų – rugsėjo 2 d. vakarą ši salė buvo sausakimša žmonių. Los Angeles lietuviai, latviai ir estai rinkosi kitam istoriniam momentui atžymėti – Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas George Bush turėjo paskelbti pasauliui, kad šis kraštas pagaliau pripažįsta atstatytas Baltijos valstybių – Estijos, Latvijos ir Lietuvos nepriklausomybes. Bendram džiaugsmui nebuvo galo. Parapijos kieme jaunimas ir vyresnieji prie televizijos kamerų ir foto aparatų šviesų dainavo ir šoko beveik iki vidurnakčio.

Tačiau, kaip dažnai atsitinka, jau sekančią dieną apimus aistroms pradedama į įvykius žiūrėti kritiškiau, ieškoti neigiamų niuansų. To netrūko ir šiuo atveju, nes kaip visiems buvo žinoma, Jungtinės Amerikos Valstijos neskubėjo pripažinti Baltijos kraštų nepriklausomybės ir visa garbė būti pirmąja valstybe tai padaryti atiteko Islandijai. Tas, aišku, nepatenkino kai kurių kritikų, kurie iki šiai dienai nedovanoja šiam kraštui už tokį pasielgimą.

Bet, jeigu tiek daug reikšmės teikiama, kas buvo pirmas ir kas paskutinis tai Lietuvos Respublikos Seimo informacija (lengvai randama internete) dar daugiau šį reikalą sujaukia. Mat, tokio sąrašo pirmoje vietoje yra nurodyta **Moldova** su 1990 gegužės 31 d. data, kai tuo tarpu Islandija yra antroje vietoje tik kitų metų vasario 11 d. data.

Sąrašas bendrai yra teisingas tik reikalingas tam tikro paaiškinimo, teigia šaltiniai. Normaliai tokie aktai yra vykdomi

tarp vyriausybių – šiuo atveju vykdytojai būtų Užsienio reikalų ministerijos. **Moldova** tuo metu (t.y. po mūsų kovo 11-tosios) buvo dar dalis Sovietų Sąjungos (ji paskelbė savo nepriklausomybę 1991 05 23), bet jos tuolaikinis **parlamentas** priėmė palankią **rezoliuciją** Lietuvos atžvilgiu jau 1990 05 31! Taigi, nesilaikant priimtinių normų, **Moldova taip ir tapo pirmoji pripažinusi Lietuvos valstybingumą ir jos nepriklausomybę.**

Su **Islandija**, dėl kurios Lietuvoje dar taip neseniai kilo nesusipratimų kaip, kam ir kokioje formoje išreikšti padėką už jos paramą remiant Lietuvos valstybingumą, nebuvo lengva kaip yra priimta manyti. Jos Lietuvos pripažinimas 1991 02 11 buvo taip pat **parlamentinio** pobūdžio ir tokiu išliko iki pat pučo Maskvoje 1991 rugpjūčio mėnesį.

Rusijos Federacijos paminėjimas 4-toje to sąrašo vietoje turi itin įdomų atspalvį. 1991 liepos 29 d. Rusijos prezidentas Boris Jelcin ir Lietuvos vadovas Vytautas Landsbergis pasirašė tarpvalstybinių santykių sutartį kuri iki šiol reglamentuoja šių dviejų kraštų santykius. Sutarties įžangoje buvo paminėta, kad “**1940 metų aneksija pažeidė Lietuvos suverenumą**”. Tai buvo svarbus Lietuvos laimėjimas, nes Rusijos parlamentui po Sovietų Sąjungos suirimo ir 1992 ratiifikavus šį susitarimą, Rusijos Federacija oficialiai perėmė visas teises ir atsakomybę buvusios valstybės. Pati Sovietų Sąjunga Lietuvos valstybę pripažino jau po pučo Maskvoje 1991 09 06 d. Deja, Michail Gorbačev, šį pavasarį kalbėdamas Pasadena, Kalifornija, apgailestavo, kad jam nepasisekė išlaikyti Rusijos Sovietų Sąjungos ribose.

Tuo pačiu reikia pastebėti, kad ir **JAV** Lietuvos

(Nukelta į 6 psl.)

JAV prez. George Bush surengtoje spaudos konferencijoje New York Jungtinių Tautų sesijos metu dalyvavo Lietuvos prez. Valdas Adamkus.

www.president.lt

(Atkelta iš 5 psl.)

LIETUVOS GARBĖS...

pripažinimo laikoma data 1991 09 02 d. yra ne kas kita kaip tik **prezidento pareiškimo diena**, nes paties Kongreso patvirtinimas įvyko vėliau.

Išskirtinai reikėtų paminėti ir didžiausią Lietuvos valstybės pripažinimo rėmėją *Daniją kuri 1991 02 28 abiejų šalių užsienio reikalų ministerių susitikime pareiškė, kad kai tik situacija leis – bus tuojau užmegzti diplomatiniai santykiai*. Tačiau reikėjo laukti iki pat pučo Maskvoje, kol tą pažadą pavyko įgyvendinti.

Po pučo Maskvoje užsienio reikalų ministeris Algirdas Saudargas lankėsi daugelyje šalių rankiodamas tų kraštų pripažinimus. Tačiau ekspertų teigimu *Prancūzijos ir Italijos* elgesys buvo išskirtinas, nes tie kraštai buvo pirmieji kurie patys atvyko į Lietuvą užmegzti diplomatinius santykius. Šis dviejų metų (1990-2) laikotarpis dabar yra išsamiai tiriamas ir surinkta medžiaga užpildys didelę spragą Lietuvos valstybės ankstyvame atsikūrimo laikotarpyje.

Lietuva su įstojimu į Jungtinių Tautų organizaciją (1991 rugsėjo 16 d.) atvertė naują savo gyvenimo istorijos lapą. Šiandien jau puikuojamės būdami NATO bei Europos Sąjungos nariais. Tarptautinė bendrija žiūri į mus kaip į patikimus partnerius. Deja, nors išviršinis tautos rūbas atrodo labai gražiai, viduje jis dar reikalingas didelio gerinimo, kuris pilnai pasirodė apnuogintas paspartinto proveržio lauk iš Lietuvos atveju. Vienas iš tokių reiškinių tai patriotizmo stoka.

Europos parlamento narys prof. Vytautas Landsbergis, dalyvavęs prezidento V. Adamkaus surengtoje diskusijoje apie istorijos dėstymą mokyklose ir patriotizmo bei pilietiškumo ugdymą, pareiškė nuogastavimą, kad be sveiko patriotizmo Lietuvos valstybė greitai gali virsti tik lietuviškai kalbančių žmonių apgyvendinta teritorija. Jo įsitikinimu istorijos vadovėliai turėtų ugdyti patriotą, skiepyti laisvės, tėvynės, dorovės vertybines sampratas kurių šiuo metu nedaug pasitaiko. Tos re-

formos turi ateiti iš apačios, nes viskas eina per žmogų kuris gali imtis iniciatyvos ir elgtis pagal savo jausmus ir savo vertybių suvokimą (LR 2006 01 06 “Kelias į Naują Lietuvą”)

Ta proga istorijos profesorius Antanas Tyla džiaugiasi, kad prezidentas su inteligentija svarsto apie patriotizmo ugdymo padėtį Lietuvoje. Prezidentas jau mano, kad pagaliau yra pagrindo nerimui jog patriotizmo neigimas kelia grėsmę valstybei. O juk dar visai neseniai buvo kalbama apie pilietinės visuomenės kūrimą, tam reikalui rengiami vadovėliai. Deja, šis bandymas nepavyko, nes per jį nebuvo leista pajusti laisvos valstybės vertės ir to, ką ji duoda kiekvienam asmeniui.

Patriotiškumas bręsta pačiame žmoguje ir tik nuo asmens priklauso, kada ir kokiomis aplinkybėmis, jis ne tik sakys, bet ir atsakys už tą skambųjį – “aš myliu Lietuvą”, tvirtina Mindaugas Nastaravičius straipsnyje “Patriotiškumas, kuris nekvepia cepelinais” (*Akiračiai, 2006 Nr.2*). Pagal jį patriotiškumas yra vienaip suprantamas tų, kurie žino ir matė kas yra karas dėl kurio turėjo palikti savo šeimas ar imtis ginklo, ir tų kurie viso to nematė. Mylėti ir gerbti savo valstybę vadovėliais nepaskatinsi. Mylėti tėvynę – reiškia mylėti ją tokią kokia ji yra. **Patriotu negalime vadinti to, kuris nors ir dirba savo tėvynėje, tačiau iš jos tik reikalauja.** JAV prezidentas John F. Kennedy savo inauguracinėje kalboje yra pasakęs – “neklausk ką tau gali duoti kraštas, bet klausk ką tu gali jam duoti”. Skaudu, jei tikėti apklausoms, kad patriotiškumas nerūpi mažų mažiausiai kas antram šalies gyventojui. Kad dar yra daug tokių, kurie ilgisi anų laikų ir laukia tvirtos rankos. Kad prie tokių pasiilgusiųjų dar prisideda ir lengvatikiai bei tie, kuriuos valdžia nuskriaudė. Visa tai patriotiškumu čia net nekvepia. Taip. Su nusivylimu reikia pripažinti, kad patriotiškumo bei meilės Lietuvai kreivė smarkiai pasuko žemyn nuo dar taip nesenų atgimimo laikų. Tačiau viltis, kad toks nukrypimas tai tik laikinas reiškiny,

KOL GAUDOMI PŪGŽLIAI, ŠAMAI JAUČIASI SAUGIAI
Algimantas Zolubas

Kai teismai vertina užsakytus nužudymus, didesniu nusi kaltėliu laikomas ne žudikas, o nužudymo užsakovas, nes žudikas tėra įrankis nužudymo užsakovo rankose. Kai kalbame apie CK, NKVD, MVD, KGB, tas prievartos struktūras reikia laikyti nusikaltimų vykdytojomis. Represijų įkvėpėjai ir organizatoriai tarsi pamirštami, nes jie, gerai užsimaskavę, betarpiškai represijų nevykdė, egzekucijose tiesiogiai nedalyvavo. Iš tikrųjų represijų, prilygstančių tautiniam, religiniam bei ideologiniam genocidui, įkvėpėja ir organizatorė buvo SSRS komunistų partija, Lietuvoje – jos padalinys – Lietuvos komunistų partija (LKP). LKP buvo represijų užsakovė, jai buvo pavaldi KGB, KGB iš LKP gaudavo užduotis, KGB kpmunistų partijai už nuveiktus juodus darbus ir atsi-skaitydavo. Todėl Lietuvoje LKP CK, miestų bei rajonų komunistų partijos sekretorius bei jų parankinius reikia laikyti nepalyginamai didesniais nusikaltėliais už etatinius kagėbistus bei jų parankinius kolaborantus.

Kai Lietuvoje LKP atsis- skyrė nuo SSKP, kartu su šiuo aktu buvo įpiršta ir palaikoma nuomonė, kad partija ne tik nutraukė saitus su praeitimi, bet tarsi atliko atgailą, kalčių išpirkimą. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, LKP sekretoriai nebuvo persekiojami, ėjo į valstybės valdymo aukščiausius postus. O štai represinių struktūrų parankiniai-kolaborantai tapo esminiais kaltininkais, vaizdžiai tariant, tvenkinyje šamai tapo saugūs, o pūgžliai gaudomi. Buvęs pirmasis LKP sekretorius Algirdas Mykolas Brazauskas yra prasitaręs, kad represinių struktūrų veiklos archyvus reikėtų sudeginti. Kol visuomenė nenutvėrė, su VRM (MVD) archyvais taip ir buvo pradėta elgtis.

dar yra gyva. Tą viltį teikia kad ir šios ištraukos iš vieno jauno Amerikos lietuvio pasisakymo (*Akiračiai*, “Lietuvybė ir patriotizmas – širdies reikalai”, 2006 Nr. 2):

“Aš lietuvininkas. ...Lietuva yra nuostabus dalykas – maža šalis, bet yra beribis šaltinis dėl visokių ten kultūrų: muzika, menas, sportas, dvasiniai dalykai... Yra Romuva – prigimtinių baltų pasaulėžiūros idėjos, bendruomenė – judėjimas labai įdomus, giedam dainas, kurios nuo Žalgirio, gal net akmens amžiaus ... Ten, Amerikoje, sunku tai rasti, gali rast indėnų,

Paskelbus nepriklausomybę, etatiniai KGB darbuotojai iš darbo buvo atleisti kaip kariškiai, suteikiant jiems socialinę globą, jų veiklos įslaptinimą. Etatiniai KGB darbuotojai, juos ešeriais pavadinčiau (taip pat plėšrūnai), įsitaisė įvairiose verslo priedangos organizacijose, palankiausiomis sąlygomis išvengė atsakomybės. Ką jie veikia prisi-dengę verslu, nesunku numanyti, nes, kartą davę priesaiką, kagėbistai iki grabo lieka kagėbistais. Netenka abejoti, kad jų paslaugomis sėkmingai naudojasi Rusijos saugumo struktūros, todėl "ešerių" veikla turėtų būti itin stebima.

Neetatiniai KGB darbuotojai kolaborantai, jų veiklą atspindintys dokumentai buvo atiduoti Liustracijos komisijos žinion, kuri tuos pūgžlelius dabar ir meškerioja. O kas daroma su KGB šeimininkais represijų užsakovais, kur jų veiklą atspindintys archyvai? Kodėl nesiaiškinama ir neviešinama jų veikla, kodėl jiems neribojama galimybė užimti aukštas pareigas nepriklausomoje valstybėje?

Buvusių politinių kalinių didžiulėmis pastangomis KGB archyvas, dabar vadinamas Ypatinguoju, buvo paliktas buvusiuose KGB rūmuose Vilniuje (Gedimino pr. 40). Nors dalį to archyvo dokumentų kagėbistai spėjo sunaikinti, dalį išgabenti į Rusiją, tačiau likusiais dokumentais iki naujo Archyvų įstatymo priėmimo visuomenė, nors su tam tikrais ribojimais, galėjo naudotis. Tačiau šis archyvas tapo savotiška dūmų uždanga kitam, KGB šeimininkų (kompartijos) archyvui; sutelktas dėmesys KGB kolaborantams, atitraukė dėmesį nuo KGB šeimininkų. Kur gi tas KGB šeimininkų archyvas yra, kas jame šeimininkauja, koks jo saugumas, koks prieinamumas? Pasirodo, toks archyvas, kaip ir minėtasis pavadintas Ypatin-

guoju, yra tame pačiame Gedimino prospekte, prieš Savivaldybės aikštę name, pažymėtame 12-uoju numeriu. Čia, kaip ir pirmajame, šeimininkauja Lietuvos Archyvų departamentas. Jame saugomas Lietuvos komunistų partijos dokumentų kompleksas, kurį sudaro XIX a. pab. – 1991 m. Lietuvos komunistų partijos, Lietuvos komjaunimo, socialistų, socialdemokratų bei visuomeninių organizacijų ir asmenų fondai. Jei KGB archyvų saugumu pagal išgales rūpinosi buvę politkaliniai, visuomenė, tai komunistų partijos archyvai buvo ir išliko buvusios partinės nomenklatūros rankose, todėl apie jų turinį bei saugumą pastarieji ir nežino.

Kai visuomenė, siekdama susitvarkyti su praeitimi, kad tvirtai eitų į ateitį, primygtinai reikalavo paviešinti genocido vykdytojus, genocido užsakovai pasijuto nejaukiai, nesaugiai. Štai dėl to ir atsirado naujas Archyvų įstatymas, 70-čiai metų įslaptinės tautos genocido dokumentus. Kodėl 70-čiai? Aritmetika paprasta: kompartijos veikėjai buvo ne jaunesni kaip 20 metų, pridėjime 15 nepriklausomybės metų ir dar 70, gausime 105 metus. Tokiu būdu komunistiniai vadeivos nuo persekiojimo apsidraudė iki gyvos galvos, tik KGB parankinių, neetatinių kolaborantų, jei jie neprisipažino bendradarbiavę su KGB, dokumentai atiduoti Liustracijos komisijai nagrinėti bei skelbti jų pavardės. Trumpai tariant, Liustracijos komisijai išduota licencija pūgžliams medžioti, o šamų medžioklė įstatymu 70-čiai metų atidėta. Kol gaudomi tik pūgžliai, šamai gali jaustis saugiai. Tačiau žvejyba Lietuvai priklausančiuose vandenyse yra jos piliečių valioje; šiandien – įstatymas, rytoj – niekalas, šiandien – pūgžliai, rytoj – šamai...

bet tai visai skirtinga situacija, kaip Lietuvoj ...

Žinojau, kad aš lietuvis, seneliai su manim kalbėjo lietuviškai.

Man tai buvo fantastika, kai žiūri į Lietuvą per senelių atmintį. Ji kaip fantazijų šalis, ypač gamtoje. Didžiausias išpūdis, kuris daug ką pakeitė mano gyvenime, tai buvo kai pirmą kartą atvažiavau į Lietuvą 1987 m. su savo mama ir seneliu... Ir mes važiavome į senelio gimtinę.

Ten buvo didelis ūkis, namai... tada jau buvo apgriuvę. Ir išėjo sena moteriškė, kuri bu-

vo mano senelio sesuo, kuri sunkiai gyveno. Ir aš pirmą kartą savo gyvenime mačiau, kad mano senelis verkia. Nuo tada aš supratau, apie ką visi šneka, apie Lietuvą, laisvę... Viskas buvo aišku.

Lietuvybė ir patriotizmas yra širdies reikalai” – užbaigė savo mintis Jonas Kimo Arbas.

O, kad daugiau atsirastų tokių šaunių jaunuolių Lietuvoje tai jos ateitis būtų užtikrinta ir keliai į ją rožėmis iškloti!

Los Angeles, CA,
2006 m. rugsėjo 3 d.

MIELI DIRVOS SKAITYTOJAI IR RĖMĖJAI,

Teliko tik 36 dienos iki *DIRVOS* laimingųjų bilietų traukimo, kuris bus 2006 m. lapkričio mėn. 1 d. Mes esame labai dėkingi visiems iki šiol gražinusiems bilietų šaknelės ir kartu pridėjusiems auką, labai svarbią *DIRVOS* išlikimui.

Mūsų rugpjūčio 1-mos dienos laidoje mes pranešėme savo skaitytojams, kad *DIRVA* pradės eiti kas dvi savaites. Tai buvo būtina atsargumo priemone tolimesniam *DIRVOS* leidimui išlaikyti. Būdami optimistai, mes taip skaitytojams priminėme, kad tai tik laikinas leidybinis žingsnis ir kad, sąlygoms pagerėjus, yra galimybė *DIRVAI* vėl tapti savaitraščiu.

Labai prašome visų mūsų skaitytojų DAR NEGRAŽINUSIŲ bilietų šaknelių, jas užpildyti ir gražinti, su atitinkama auka, tam tikslui įdėtuose vokuose. Jei Jūs loterijos bilietėlius atsitiktinai praradot, galite susisiekti su *DIRVA* telefonu (216) 531-8150, faksu (216) 531-8428, ar e-paštu: dirva@ix.netcom.com ir bilietėliai bus Jums išsiųsti. Taip Jūs tapsite lapkričio 1-mos loterijos laimėjimų traukimo dalyviais, o gal ir laimėtojais. Jūsų parama ir dalyvavimas šiame svarbiame lėšų telkime yra sveikintinas ir už jį širdingai dėkojame. Tik Jūsų dėka *DIRVA* dar gyvuoja.

*Vilties draugijos valdyba,
“Dirvos” leidėjai*

CHICAGO, IL

Amerikos Lietuvių Katolikų kongresas vyks spalio 20-22 dienomis Čikagoje, Marijos gimnazijoje Marquette Parke. Kongresą rengia užsienio katalikų organizacijas bei institucijas apjungianti Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacija, šiemet švenčianti savo šimtmetį.

Katalikų Federacija buvo įkurta 1906 metais Wilkes Barre, Pennsylvania valstijoje. Kongreso renginiuose bus paminėtas Federacijos veiklos 100-metis, Federacijos įkurtos “Dainavos” jaunimo stovyklos

50-metis ir 40 metų nuo Šiluvos Marijos koplyčios Federacijos iniciatyva įrengimo Nekaltojo Prasidėjimo Bazilikoje Vašingtone.

Lietuvių fondo nariams ir direktoriams širdingą padėką siunčia JAV LB Los Angeles apylinkės pirmininkas Darius Udrys, dėkodamas už Fondo skirtą paramą dr. Zigmo Kalesinsko vadovaujamos Liaudies amatų mokyklos parodai Los Angeles. Kviečiame visus, kurie neabejingi lietuviybės išsaugojimui ir puoselėjimui, jungtis į LF gretas. Adresas: **14911 127th Street, Lemont, IL 60439, tel. 630-257-1616.**

tąjį muzikinį išsilavinimą. Ansamblis “Gabija” atlieka labai įvairius kūrinius, pradedant nuo senovinių lietuvių liaudies dainų iki giesmių, kurios atliekamos šv. Mišių metu.

“Suktinis”. Šokių grupė “Suktinis” susibūrė prieš metus (rugsėjo 23 d. atšventė savo pirmąjį gimtadienį). “Suktinio” vadovai, Salomėja ir Vidmantas Strizigauskai ir beveik visi šokėjai, neseniai yra atvykę iš Lietuvos. Šiandien grupėje yra 23 šokėjai. Beveik pusė iš jų – šokę profesionaliuose tautinių šokių kolektyvuose, tokiuose kaip Klaipėdos “Vijurke”, Panevėžio “Grandinėlėje”, Šiaulių universiteto “Saulėje”. Kita dalis narių dažniau lankė tautinių ar pramoginių šokių būrelius. Šiai dienai “Suktinio” šokėjai yra paruošę dešimt šokių. Su paruošta programa šokėjai jau dalyvavo daugelyje renginių ir švenčių. Šiais metais dalyvavo vykusioje Dainų šventės meniniame apipavidalinime, Balzeko lietuvių kultūros muziejaus 40-čio šventėje, 2005-2006 metų Joninių šventėse. Taip pat šokėjai pasirodė ir daly-

LOS ANGELES, CA

TAUTOS ŠVENTĖ LOS ANGELES MIESTE

Vakarų pakrantėje pirmasis šio rudenio renginys – Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriaus kiekvieną rugsėjį rengiama Tautos šventė, kuri šiemet buvo rugsėjo trečią. Nežiūrint didelių karščių ir “Darbo dienos” savaitgalio, šv. Kazimiero parapijos salė nors pamažu, bet prisipildė.

Šventės vadovė Daina Kasputienė – Petronytė pasveikino svečius ir pakvietė sol. Janiną Čekanauskienę ir muziką Viktorą Ralį praveisti Amerikos ir Lietuvos himnų giedojimą. Vis rečiau ir rečiau matome lietuves moteris dėvinčias tautinius rūbus, kurie visados buvo mūsų pasididžiavimas. Todėl širdžiai džiugu, kai abi – sol. Janina Čekanauskienė ir šventės pranešėja Daina Kasputienė mūsų scenon išeina jais pasipuošusios. Parapijos klebonas Stanislovas Anužis tarė šventei pritaikytą invokaciją.

Šventės prelegentas – garbės generalinis konsulas Vytautas Čekanauskas, visuomet labai laukiamas kalbėtojas, niekad nenustoja stebinti klausytojų savo plačiomis žiniomis ir dideliu išigiliniu į dienos temą. Publika, kaip ir visuomet, ilgais plojimais įrodė gerb. konsului didelį dėkingumą ir pagarbą. Baigęs kalbą konsulas prie mikrofono pakvietė **rašytoją-poetę Alę Rūtą Arbiene** ir įteikė jai Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus dekretu už didelius nuopelnus Lietuvai paskirtą Didžiojo Kunigaikščio Gedimino Ordino Riterio Kryžių. Ant kojų sukilusi salė ilgai užė ir audringai plojo.

Poetė jautriai ir išsamiai dėkojo už jai suteiktą šį pripažinimą, jos žodžiais “patį brangiausią papuošalą” – pirmąsias lietuvių tautai, paskui nuosekliai prisimindama visus, kurie kada nors ir kuo nors prisidėjo prie jos kūrybos vystymosi. Šeimos narių apdovanota gėlėmis, salė ilgai ir nuoširdžiai plojo ir sveikino populiarią rašytoją-poetę, mielą ir mėgiamą, visad kuklią ir draugišką, didžią plunksnos menininkę.

Meninei šventės daliai, prieš į sceną pakviesdama solistę Janiną Čekanauskienę ir jai akompanuoti muziką Viktorą Ralį, pravedėja Daina Kasputienė pranešė dainas, kurias

vavo Pasaulio tautų dienų renginyje Mokslo ir pramonės muziejuje Čikagoje.

LB Clevelando valdyba spalio 7 d., 6:30 val. vak., kviečia visus į šventę Dievo Motinos parapijos salėje.

Nomeda Vucianienė, Cleveland LB kultūros sk.

Sol. Janina Čekanauskienė ir muz. Viktoras Ralys, Tautos šventės minėjimo meninės programos atlikėjai. *Alfos Pažiūrienės nuotr.*

solistė šiai šventei pasirinko. Ir tikrai sakau, ir kartoju, kad turėdama didelį dainų ir arijų kraitį, sol. Janina Čekanauskienė mums visuomet parenka pačias gražiausias ir labiausiai progai tinkančias.

Pirmiausia nuskambėjo muz. Tallat-Kelpšos “Mano sieloj šiandien šventė” ir jautrusis muz. Broniaus Budriūno (solistės dėdės), pagal Alės Rūtos eiles, sukurtas “Šauksmas” – ilgesio rauda Motinai ir Tėviškei. Po jos liaudies daina, muz. Šimkaus aranžuota “Pamylėjau vakar”, romantiškoji muz. Gaižausko “Ramunėlė”, Schuberto “Žuvelė” ir iš Fausto “Gėlių arija”. Programą solistė užbaigė ir bisui pakartojo dainą “Brangiausios spalvos”, gyvai

INVOKACIJA

Tautos šventės minėjimui

Dieve, Tu esi istorijos Viešpats, Tavo rankose yra žmonių ir tautų likimai, tad nuolankiai prašome, palaimink mūsų Tėvynę Lietuvą, jos vadovus, visus lietuvius ir mus, susirinkusius šiandien čia paminėti Tautos šventės.

Ačiū, Dieve, kad šis mūsų minėjimas vyksta Lietuvai esant laisvai. Pavergta Lietuva pusę amžiaus buvo niekinama, tremiama, žudoma ir visaip naikinama. Bet Ji surado jėgų prisikelti ir pirmoji, pralaužusi geležinę uždangą, visam pasauliui Brazdžionio žodžiais paskelbė: “Aš čia – gyva!”.

Teisingasis Dieve, suteik visiems mūsų Tautos didvyriams, kankiniams, kovose už laisvę žuvusiems, kalėjimuose ar Sibire mirusiems, Lietuvos miškuose kritusiems amžiną ramybę išrinktųjų karalystėje.

Dėkodami už laisvę, Viešpatie, prašome, pažvelk į mūsų brangią šalį, ypatingai dabar, kai po šešiolikos nepriklausomybės metų, daugelis tautiečių nusivylę krašto laisve skursta ne tik materialiai, bet ir dvasiškai. Nematydami geresnio gyvenimo girtuokliauja ir žudosi. Sustiprink mūsų Tautos dvasią, pažadink patriotizmą. Būk Lietuvos Vadas, Tėvas ir Ramintojas, kad mūsų broliai ir seserys Lietuvoje vėl atsigręžtų

ir energingai įtraukdama visą salę bendram dainavimui. Solistė rengėjų ir draugų gausiai apdovanota gėlėmis. Akompanavęs muz. Viktoras Ralys taip pat nebuvo gerbėjų užmirštas.

Skyriaus pirmininkė Rūta Sakienė visiems už viską padėjo ir pakvietė vaišintis skyriaus narės Antaninos Uldukienės paruoštais užkandžiais ir kitų narių suaukotais pyragais, bei garuojančia kava. Svečiai ilgai vaišinosi ir šnekučiavosi, sveikino Alę Rūtą, dėkojo programos atlikėjams ir rengėjams už gražią šventę. Net salės šeimininkams užgesinus šviesas, dar grupė stovinėjo prieblandoje, neužbaigdami užsėtusių pokalbių.

Rūta Sakienė

į Tave, sugrįžtų prie savo švento tikėjimo, prie savo Švč. Motinos Marijos.

Padėk, Viešpatie, ir mūsų išeivijai, ypatingai jaunimui išlikti ištikimais Dievui ir savo Tautai, kad brangintų gražią lietuvių kalbą, papročius ir sektų savo tėvų bei protėvių pavyzdžiu.

Palaimink, Dieve, šį susirinkimą, jo organizatorius, Los Angeles Tautininkų Sąjungą ir jos pirmininkę Rūtą Sakienę, kad visi semtumės stiprybės iš Didžiojo Karaliaus Vytauto ir iš jo galingosios Lietuvos praeities.

To prašome per Kristų, mūsų Viešpatį. Amen.

Kun. Stanislovas Anužis
2006 m. rugsėjo 3 d., Los Angeles, CA, Šv. Kazimiero parapijos salė.

CICERO, IL

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS CICERO

Į Tautos šventės minėjimą rugsėjo 10 d. rytą, Cicero, atėję mūsų tautiečiai tikėjosi išgirsti tik kalbų, kaip kad dabar dažniausiai būna. Tačiau jie buvo maloniai nustebinti, turėję progą išgirsti jaunos merginos Sondritos Beinartės muzikavimo. Ši devynių metų amžiaus lietuvaite, dar neseniai atvykusi iš Lietuvos, čia grojo lumzdeliu, pianinu, o

(Nukelta į 10 psl.)

LIETUVA IR PASAULIS

Darbo vizito metu Jungtinėse Amerikos Valstijose, Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus susitiko su Slovakijos Respublikos ministru pirmininku Robert Fico. Pokalbio metu aptartos vieningos Europos Sąjungos valiutos – euro – įvedimo problemos bei atominės energetikos plėtojimo perspektyvos.

Slovakijos premjeras domėjosi Lietuvos patirtimi rengiantis įvesti eurą ir klausė, kokios taktikos laikosi mūsų šalis, kai 2006 m. gegužės mėn. Europos Komisija paskelbė išvadą, kurioje Lietuvai nerekomendavo įsivesti euro nuo 2007 m. sausio mėnesio. Tokį EK sprendimą lėmė tai, kai vidutinis metinės infliacijos lygis Lietuvoje viršijo Mastrichto kriterijų.

Prezidentas V. Adamkus išreiškė padėką Slovakijai už solidarumą ir paramą Lietuvos siekiui tapti euro zonos nare ir aktyvų mūsų pastangų palaikymą šių metų birželį vykusiame Europos vadovų tarybos susitikime Briuselyje.

Ministras pirmininkas Gediminas Kirkilas darbo vizito Berlyne metu dalyvavo 10-ajame Tarptautiniame Bertelsmano forume aktualiais ir strateginiais saugumo politikos klausimais, kurį Vokietijos Federacinės Respublikos Užsienio reikalų ministerijoje surengė Vokietijos Bertelsmann fondas, vienas iš dešimties didžiausių pasaulio žiniasklaidos susivienijimų. Jis darbo vizito Vokietijos Federacinėje Respublikoje metu dalyvavo Lietuvos ambasadoje Berlyne surengtame Vokietijos-Lietuvos forumo prisistatymo renginyje, kur pasveikino vokiškosios Forumo dalies valdybą bei narius.

Politinė krizė Lenkijoje gali baigtis pirmalaikiais rinkimais, kurie brolių Lech ir Jaroslaw Kazchynski vadovaujamai partijai "Įstatymas ir teisingumas" tikriausiai būtų palankūs, mano Lietuvos konservatorių vadovas Andrius Kubilius.

Klaipėdoje į taikos palaikymo misiją Jungtinių Tautų administruojamoje Serbijos Kosovo provincijoje palydimas Krašto apsaugos savanorių pajėgų (KASP) būrys "KFOR-15".

Lietuva deda daug vilčių į Vokietijos pirmininkavimą Europos Sąjungai kitų metų pirmąjį pusmetį, nes Vokietijos formuojamoje darbotvarkėje yra Lietuvai ypač aktualių temų.

Darbo partijos (DP) skyriams prieš įvyksiantį partijos tarybos posėdį buvo išsiuntinėtas dar vienas Rusijoje politinio prieglobsčio pasiprašiusio buvusio DP vado Viktoro Uspaskicho laiškas.

Klaipėdos pašonėje esančiame Kairių poligone penktadienį baigėsi tarptautinės pratybos "Baltic spirit -2006" ("Baltijos dvasia"), kuriose taikos palaikymo įgūdžius tobulino keturių šalių savanoriškųjų pajėgų kariai.

Lenkijos pozicija dėl elektros tilto tarp Lietuvos ir Lenkijos tampa pozityvesnė, o pastarieji intensyvūs susitikimai teikia vilčių, kad projektas bus įgyvendintas, pranešė Ūkio ministerija.

Lietuvos užsienio reikalų ministras Petras Vaitiekūnas New Yorke neformaliame NATO užsienio reikalų ministrų susitikime pabrėžė, kad Lietuva toliau vykdys įsipareigojimus Afganistane. Ministras taip pat atkreipė kolegų dėmesį į būtinybę geriau koordinuoti NATO, Europos Sąjungos, Jungtinių Tautų ir nevyriausybinių organizacijų darbą. P. Vaitiekūnas pabrėžė, kad būtina reformuoti dabartinę NATO partnerysčių struktūrą. Ji, anot ministro, turėtų būti lankstesnė ir labiau atitikti šių dienų realijas. Ministras sveikino sprendimą pradėti intensyvią sąjungos dialogą su Gruzija bei paragino tęsti praktinį bendradarbiavimą su Ukraina.

Europos komisarė Dalia Grybauskaitė, atsakinga už Europos Sąjungos (ES) biudžeto politiką, perspėjo, kad didžiausia grėsmė Lietuvos ekonomikai dabar yra nežabotas kainų augimas. "Viena problema, kurią matau labai didelę Lietuvoje, - tai nežabotas, su dideliu pagreičiu infliacijos augimas. Tai labai grėsmingas perspėjimas ekonomikai - tai reiškia, kad griunami ekonomikos pagrindai", - interviu *Žinių radijui* sakė D. Grybauskaitė. Pasak jos, pastaruosius tris mėnesius vartotojų kainos didėja po 0,2-0,3 proc. kas mėnesį, ir tai rodo, kad jokių priemonių nėra, o infliacija tik "stebima iš šono". "Tokia infliacija yra grėsmė Lietuvos ekonomikos augimui. Ją valdyti būtina, nes jeigu to nebus daroma, tai bus tiesioginė žmonių skurdinimo mašina", - teigė Europos komisarė. D. Grybauskaitės teigimu, premjeras Gediminas Kirkilas, kuris supranta situacijos rimtumą, ketina apsvarstyti visus pasiūlymus, dėl to jis ketina tartis ir su už ekonominę ir pinigų politiką atsakingu Europos Komisijos nariu Choakinu Almunja, kuris ketina atvykti į Vilnių spalio pradžioje. G. Kirkilas jau ne kartą užsiminė, jog Vyriausybei teks imtis kai kurių nepopuliarių sprendimų, siekiant sustabdyti kainų augimą. Premjeras jau kritikavo sprendimus smarkiai didinti šilumos kainas.

Jungtinių Amerikos Valstijų Atstovų rūmų pirmininkas Dennis Hastert, būdamas Vilniuje, centre, pasakė ir Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui, kad Lietuva turi išlaikyti energetinę nepriklausomybę ir atsikratyti Sovietų Sąjungos praeities šešėlių.

www.president.lt

JAV ATSTOVŲ RŪMŲ PIRMININKAS LIETUVOJE

Vilnius, rugsėjo 18 d. (ELTA). JAV reikia jaunų ir energingų tautų, kokia yra Lietuva, tad bevizio režimo klausimas stumiasi į priekį, teigė Lietuvoje besilankantis JAV Atstovų rūmų pirmininkas Dennis Hastert. Tačiau jis nežada "jau rytoj" atvertų sienų.

"Bevizis režimas – labai svarbus klausimas. Ketiname reformuoti emigracijos strategiją, rugpjūtį vyko 24 klausimai šia tema visoje Amerikoje, norėjome išgirsti, ką sako amerikiečiai, - pirmadienį po susitikimo su premjeru Gediminu Kirkilu teigė D. Hastert. – Norime atverti duris, ypač jaunoms energingoms tautoms, tokioms, kaip Lietuva".

Lietuva ir JAV, pasak jo, ir praityje, ir šiuo metu palaiko gerus santykius, daug lietuvių randa gerus darbus Valstijose. "Negaliu pasakyti, kad

sienos bus atidarytos rytoj. Bet mes šiuo klausimu dirbsime ir, tikiuosi, bus geras progresas", - teigė JAV Atstovų rūmų pirmininkas.

Jo teigimu, Lietuvai bei JAV reikia ir toliau palaikyti artimus santykius, plėtoti ekonominius santykius, Lietuva turi gauti ir išlaikyti energetinę nepriklausomybę, atsikratyti Sovietų sąjungos praeities šešėlių. D. Hastert padėkojo už Lietuvos aktyvų dalyvavimą tarptautinėse taikos palaikymo misijose, Lietuva esą yra geras pavyzdys kitoms regiono šalims.

"JAV ekonomika yra didžiausia pasaulyje, ypatingai pasižymi naujomis technologijomis. Pasakiau, kad mūsų Vyriausybės nusiteikimas yra ypatingai šią sritį vystyti. Jei į šitą sritį ateitų naujos investicijos, Lietuvai būtų labai svarbu", - teigė premjeras G.

Kirkilas.

Rugsėjo 18 d. su D. Hastert taip pat susitikęs Seimo pirmininkas Viktoras Muntianas pasinaudojo proga su juo pakalbėti apie Lietuvos energetinio saugumo problemą, nurodydamas bendrovei "Mažeikių nafta" išskylančias kliūtis apsirūpinti žaliava.

Anot Seimo spaudos tarnybos pranešimo spaudai, D. Hastert pabrėžė, kad kalbėdamas apie energetikos etiką Rusijos Dūmos pirmininkui sakė, jog energetikos negalima naudoti kaip politikos įrankio, ir šiame kontekste pateikė Baltijos šalių ir Rusijos santykių pavyzdį.

Susitikime su Lietuvos Seimo pirmininku taip pat buvo minimi bevizio JAV režimo Lietuvos piliečiams ir socialinės apsaugos, įvedant bendrą pensijų sistemą, klausimai.

PREZ. V. ADAMKUS VYKSTA Į KINIJĄ, LENKIJĄ IR UKRAINĄ

Vilnius, rugsėjo 22 d. (ELTA). Penktadienį prezidentas Valdas Adamkus baigė darbo vizitą Jungtinėse Amerikos Valstijose ir išvyko šešių dienų oficialaus vizito į Kinijos Liaudies Respubliką.

Vizito metu numatomi V. Adamkaus susitikimai su Kinijos Liaudies Respublikos prezidentu Hu Jintao, Atstovų susirinkimo pirmininku Wu Bangguo ir ministru pirmininku Wen Jiabao.

Šalies vadovas Kinijos verslininkams ir politikams ketina pristatyti Lietuvos ekonomikos laimėjimus ir verslo aplinkos patrauklumą, logistines galimybes.

Kartu su prezidentu į Kiniją vyks verslo delegacija. Pekine ir Šanchajuje vyks šalies vadovo globojami verslo foru-

mai, kuriuose bus pristatoma Lietuva.

Lietuvos prezidentui ir jį lydinčiai delegacijai numatyta ir pažintis su Šanchajaus bei Pekino istorijos ir kultūros įžymybėmis.

Į Vilnių prezidentas grįš rugsėjo 28 dieną, ketvirtadienį, ir kitą dieną, rugsėjo 29-ąją, su oficialiu vizitu lankysis Lenkijoje bei rugsėjo 30 d. su darbo vizitu vyks į Ukrainą.

Vizito Lenkijos Respublikoje metu Lietuvos vadovas tarsis su Lenkijos prezidentu Lech Kaczynski, dalyvaus Lietuvos ir Lenkijos verslo forume. Varšuvoje planuojami prezidento susitikimai su Lenkijos premjeru Jaroslaw Kaczynski, Lenkijos Seimo maršalka Marek Jurek ir Lenkijos Senato maršalka Bogdan Borusiewicz.

Lietuvos vadovas dalyvaus naujojo Lietuvos ambasados Lenkijoje pastato atidarymo ceremonijoje.

Antrąją vizito dieną V. Adamkus ir jo vadovaujama delegacija lankysis Torūnėje, kur dalyvaus mūsų šalies konsulato atidarymo ceremonijoje, susitiks su miesto ir universiteto vadovais.

Iš Torūnės prezidentas ir delegacija išskris į Ukrainos miestą Lvovą, kuriame bus minimos 750-osios miesto įkūrimo metinės. Lvove valstybės vadovas dalyvaus šių iškilnių proga rengiamoje Ukrainai nusipelnusių asmenų apdovanojimo ceremonijoje, bus surengta bendra Lietuvos, Ukrainos ir Lenkijos prezidentų spaudos konferencija bei dvišalis prezidentų V. Adamkaus ir Viktor Juščenko susitikimas.

Rugsėjo 30-osios vakarą prezidentas grįš į Vilnių.

LIETUVOJE –EUROPOS PAVELDO DIENOS

Lietuvoje prasideda Europos Tarybos programos "Europos paveldo dienos" renginiai.

Rugsėjo 22 - spalio 1 dienomis rengiamų Europos paveldo dienų tema - "Europa bendras paveldas. Išsaugokime praeitį". Anot paveldosaugininkų, šia tema norima pabrėžti, kad kultūros vertybių išsaugojimas nėra vien kultūros paveldo saugotojų, restauratorių, istorikų reikalas.

Pasak Europos paveldo dienų koordinatoriaus Alfredo Jomanto, kultūros paveldui kelia grėsmę ne tik "pergalingas dar gana laukinės rinkos ekonomikos žygis per Lietuvą, bet ir giliai įsišaknijusios nuo savo krašto ir kultūros atkirto homo sovieticus nuostatos".

Europos paveldo dienų metu bus pristatomi Užutrakio, Lentvario bei kiti dvarai, Vilniuje esantys Sapiegų, Sluškų, Oginskių, Tyzenhauzų-Fitinhofų rūmai, Dubingių piliavietė ir kiti paveldo objektai.

Pirmą kartą įdomiausi Kretingos paveldo objektai bus apžiūrimi plaukiant valtimis Akmenos upe, Jonavoje vyks atvira restauravimo pamoka "Pašto stoties restauravimo ypatumai", taip pat rengiamos įvairios konferencijos apie kultūros paveldą.

Europos Tarybos programa "Europos paveldo dienos" Lietuvoje rengiama nuo 1994-ųjų. Tai viena populiariausių Europos Tarybos programų, ji vyksta kiekvienais metais rug-

sėjo mėnesį visoje Europoje, paprastai savaitgaliais.

Kultūros vertybių apsaugos departamento (KVAD) teigimu, šis pats masiškiausias Europos Tarybos renginys kasmet pritraukia apie 20 milijonų lankytojų.

Idėja pradėti rengti Europos paveldo dienas gimė Prancūzijoje 1984 metais, jos iniciatorius buvo Prancūzijos kultūros ministras Jack Langas. Per keletą metų šis renginys išplito po daugelį Europos šalių ir pasidarė toks populiarus, kad 1991 metais Europos Tarybos iniciatyva, remiant Europos Sąjungai, visoje Europoje imta rengti Europos paveldo dienas.

LGITIC

TARPTAUTINEI TAIKOS DIENAI – MENO AKCIJA

Rugsėjo 21 dieną, penktadienį, Vilniuje buvo minima tarptautinė Taikos diena. Jos metu Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejaus vidiniame kiemelyje, Vilniaus g. 41, buvo surengta vietos meno akcija, kurioje dalyvavo žymūs šalies menininkai, Vilniaus m. J. Vienožinskio mokyklos mokytojai: Algis Lankelis, Vida Sevrukienė, Audrius Novic-

kas ir jų auklėtiniai.

Muziejaus vidinio kiemo amfiteatre ant patiesto lino-leumo menininkai ir jų auklėtiniai akriliniais dažais tapė dvylikos metrų skersmens Taikos simbolį.

2001 m. Jungtinių Tautų generalinėje asamblėjoje įteisinta tarptautine Taikos diena siekiama skleisti visuotinių paliubų ir smurto atsisakymo

idėjas. Taikos dienos projektu Vilniuje buvo siekiama informuoti pasaulio žmones apie šios dienos egzistavimą bei paskatinti kiekvieną Jungtinių Tautų narę kasmet rugsėjo 21 d. originaliai skelbti unikalią tarptautinės taikos žinią.

Meno akciją, paminint tarptautinę Taikos dieną, organizavo viešoji įstaiga Lietuvos institutas. Prisistatymo programą remė LR Kultūros ministerija, Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejus.

LGITIC

DURIS LANKYTOJAMS ATVERIA PANEVŽIO KRAŠTOTYROS MUZIEJUS

Aukštaitijos sostinėje Panevėžyje po rekonstrukcijos duris lankytojams atveria Panevėžio kraštotyros muziejus.

Šią progą muziejuje atidarama fotografijų paroda "Praeities reginiai iš Rytų Prūsijos konservatoriaus archyvo", pristatanti 19-20 amžių Mažąją Lietuvą.

Rekonstruotame pastate

įrengta parodų salė, mokymo klasė moksleiviams, eksponatų saugyklos.

"Pastato rekonstrukcija ypač reikšminga tolesnei muziejaus veiklai: kokybiškai pakeistos eksponatų saugojimo sąlygos, nauja, moderni parodų salė leis įvairiau ir patraukliau atskleisti sukaupą paveldo lobyną", - pranešime spaudai teigia muziejaus dar-

buotojai.

Pastatas priklauso 19 amžiaus kompleksui, kuriame nuo 19 amžiaus iki 1944-ųjų gyveno kelios aktyvių visuomenės veikėjų bajorų Moigių šeimos kartos.

Moigių šeimos namai po II pasaulinio karo pastatai keitė šeimininkus, buvo perstatinėjami, griunami, kol paskutiniajame praėjusio amžiaus dešimtmetyje atiteko Panevėžio kraštotyros muziejui.

LGITIC

LRT SAVO ARCHYVUS SAUGOS SKAITMENINIU PAVIDALU

Vilnius, rugsėjo 22 d. (ELTA). Lietuvos radijas ir televizija (LRT) gavo 9,5 mln. litų Europos Sąjungos (ES) struktūrinių fondų paramą, už kurią televizijos archyvai bus verčiami į skaitmeninį pavidalą. Bendra projekto vertė - 11 mln. litų. Likusias lėšas LRT skirs iš savo rezervo.

Įgyvendinus projektą bus sukurta virtuali televizijos produkcijos biblioteka, užtikrinanti viešą elektroninę prieigą prie LTV programose įamžinto Lietuvos audiovizualinio paveldo.

"Tai labai svarbus įvykis mūsų šalies kultūrai. Per 50 metų Lietuvos televizija yra sukaupusi didžiulį vaizdo archyvą. Skaitmeniniu pavidalu

MINIMAS LIETUVOS VETERINARIJOS AKADEMIJOS 70-METIS

Kaunas, rugsėjo 22 d. (ELTA). Vienintelė Lietuvoje veterinarus ruošianti aukštoji mokykla penktadienį švenčia 70-ąjį gimtadienį.

Nuo 1936 metų Kauno Vilijampolėje esanti Lietuvos veterinarijos akademija (LVA) teigia priviliojanti daugiau miesto nei provincijos jaunimo. Šiuo metu šioje aukštojoje mokykloje studijuoja daugiau nei 1,5 tūkstančio studentų. Beveik pusė jų - kauniečiai, o nemaža dalis - iš kitų didžiųjų Lietuvos miestų atvykę jau-

jis taptų labiau prieinamas laidų kūrėjams, plačiai visuomenei, išsaugotas ateities kartoms", - sakė LRT generalinis direktorius Kęstutis Petrauskis.

nuoliai.

"Pasaulyje veterinaro profesija yra laikoma prestižine, kaip medicina ar teisė. Lietuvoje veterinarija ir jai giminingi mokslai ypač populiariai. Tokių specialistų vis labiau reikia ir didmiesčiuose", - tvirtina LVA prorektorė studijoms Gražina Januškevičienė.

Vilniaus žemutinės pilies teritoriją, kurioje atstatomi Valdovų rūmai, tyrinėjantys archeologai ir kitų sričių specialistai surado bene išpūdingiausią ir vertingiausią unikalių XV a. aukso ir keramikos dirbinių rinkinį. Gausiausi radiniai - gotikinių krosnių liekanos. Surasta ir seniausia Lietuvoje auksinė moneta - XIV-XV a. Venecijos dukatas.

Prieš atidarant dailininkės Magdalenos Stankūnienės vardo menų galeriją Marijampolės Kultūros rūmuose vasario 16 d. lietuvaitės laukia šventės pradžios.

Ričardo Pasiliausko nuotr.

Vytautas Alantas

KĄ BYLOJA VANDENYNAS

*Ramiai banguoja Vandenynas.
Laivelių baltos burės žaidžia, kaip šokėjos
Ant jūros, nubarstytos saulės spindulių.
Girdžiu, kaip šaukia, pasislėpus už bangos,
Jūratė savo mylimą Kastytį. –
Ir žiūriu, atsiskyrus viena burė plaukia gilumon...
O vakare, kai švelnios miglos slepia horizontą, -
Ir tylutėliai šnara bangos prie smėlėto kranto
Girdžiu, tarytum iš gelmių ataidi
Aistringos glamonės dievaitės ir jūreivio
Iš gintarinių rūmų... O žuvytės plaukioja palangėm,
Smalsiai pažvelgdamos vidun...*

*Šiurpiai banguoja Okeanas,
Lyg slankiotų paviršium šiurpuliai,
Ir skausmas žleistų jam krūtinę...
Girdžiu, kaip šaukia Eglė savo vyrą –
Žalčių karalių ir regiu, kaip kraujo putas
Aptaško kojas jai...*

*Kai santėmiai užkloja veidą Vandenyno
Ir bangos apibarsto krantą sidabru,
Girdžiu ataidint giesmę vaidilučių
Nuo meilės dievės aukuro, kurs žybsi
Ant kalno pajūry.
Per kopas joja jaunas riteris šaunas, -
Jį lydi raiteliai eikliais žirgais.
Ir kai šventvagiškai Trakų valdovas žengia į ramovę,
Staiga nutyla giesmės vaidilučių,
Ir Birutė –jauna, graži žemaitė, aukuro tarnaitė,
Pabąla, kaip aušros migla...
Ir vėl šuoliuoja viešpats Lietuvos
Su savo grobiu, atimtu iš dieviškos globos,
Bet savo širdį ir valdovės sostą
Dievų tarnaitėi atiduodamas už tai.*

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima pirmadieniais
9:00-9:30 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.
Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32
Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718)
479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

Visi išeivijos lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokančių suradimu.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos mokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai mažiau begauna. *Dirvai* tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba – *Dirvos* leidėjai visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki 2006 m. gruodžio 26 d. praveisti naujų skaitytojų telkimo vajų.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys, už *Dirvą* metams (JAV ir Kanadoj) moka tik 40.00 dol.

Mieli, ilgamečiai *Dirvos* skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite *Dirvą* savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems oro paštu 115.00 dol.

Jei žinote asmenų, Jūsų kaimynystėje ar ir toliau gyvenančių (JAV ar Kanadoje), kurie *Dirvos* neskaito, atsiųskite jų adresus. Mes jiems pabandysime *Dirvą* kurią laiką siųsti nemokamai, kad jie pilnai su laikraščiu susipažintų ir jį pamėgtų.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų *Dirvos* skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime *Dirvos* tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą *Dirvos* stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Dirvos leidėjai

Pavardė ir vardas

Nr. ir gatvė

Miestas Valstybė Zip

Tel. numeris

Jei siūlote Dirvą siųsti susipažinimui, įrašykite siūlo-
mojo adresą:

Pavardė ir vardas

Nr. ir gatvė

Miestas Valstybė Zip

“LIETUVIŲ TAUTOS – LIETUVIŲ KALBOS LIKIMAS”
Dr. Algimantas Liekis

X.

Pastebėjęs, kad vyskupai dažnai persekioja vertingesnius kunigus, ypačiai už jų susiartinimą su rusais, ir baudžia už labai lojalius elgesius, įsakiau, kad kunigų kilnojimas iš parapijų turi būti atliktas tuo pačiu būdu, kaip ir paskyrimas. Tuo būdu lotynų dvasininkai įsitikins, kad, jie lygiai yra priklausą ir nuo pasaulinės valdžios, kuri atidžiai seka jų veikimą ir nepalieka be globos bei atlyginimo tų, kurie yra to užsitarnavę, kaip lygiai nelieka nenubausti nusikaltusieji.

Atsižvelgdamas į tas priemones, kurias valdžia vartoja šiame krašte, D. G. Ponas

pastebės, kad Romos katalikų dvasininkų įvedimą į tą kelią, kur jie būtų kiek galint mažiau žalingi, sudariau šitokią programą:

1. Sumažinti Romos katalikų parapijų skaičių iki tiek, kad parapijiečiai galėtų patogiai atlikti savo religines pareigas (norėta visai apskričiai palikti tik vieną bažnyčią);

2. Uždaryti visas koplyčias, kurios netarnauja laidojimo tikslams;

3. Uždaryti filialines ir tas bažnyčias, kurių parapijos yra panaikintos, tuo atveju, kai jos stovi tarp pravoslavų ir netarnauja Romos katalikų pasto-

(Atkelta iš 11 psl.)

TAUTOS ŠVENTĖS...

taip pat ir dainavo.

Lietingo sekmadienio programa buvo pradėta šv. Antano parap. bažnyčioje, kur svečias iš Brighton Parko, pavaduodamas Lietuvoj išvykusį kun. dr. Kęstutį, atlaikė šv. Mišias ir pasakė pamokslą. Jų metu gražiai giedojo lietuvių bažnytinis chorelis.

Tada buvo susirinkta į parapijos pastatą kur programa buvo tęsiama toliau. Čia pradžioje tautiečiai buvo pavaišinti kugeliu, parūpintu šios šventės rengėjų – JAV LB Cicero apyl. valdybos.

Programą pradėjo pirm. Mindaugas Baukus, pakvietęs kalbėti visuomenės veikėję Aldoną Zailskaitę, kuri prabilo apie Šiluvos Mariją ir pačią Šiluvą. Ji pasinaudodama kun. Vaišnoros parašyta knyga, papasakojo apie Šiluvą, ten įvykusį Marijos apsireiškimą, su nemaža istorinių datų ir įvykių.

Dėkoju Dievui už priešus

Trumpą, bet įdomią kalbą Tautos šventės tema, pasakė svečias iš Brighton Parko lietuvių telkinio (jis prieš tai paskaitė ir invokaciją) kun. J. Kelpšas.

Kalbėtojas pradžioje perdavė šeštadienį Marquette Parko lietuvių bažnyčioje pagerbto prel. Mykolo Krupavičiaus (prieš jo palaikų pergabenimą į Lietuvą) mintis. Šis žymusis dvasiškis ir valstybininkas savo raštuose yra dėkojęs Dievui už Lietuvos priešus, nes šie stiprino lietuvių budrumą ir dvasią.

Paskaitininkas iškėlė istorinio pobūdžio pavyzdžių, suminėjo eilę datų ir vardų, kurie prisimintini Tautos šventės progą. Jis grįžo ir į netolimą

praeitį – sovietmetį, kai būrelis jaunimo, susirinkęs ant Trakų pilies bokšto, dalijosi garbingais Lietuvos praeities fragmentais ir ja didžiavosi. Viena jauna mergina ten net verkė, už tai, kad Vytautas Didysis netapo Lietuvos karaliumi.

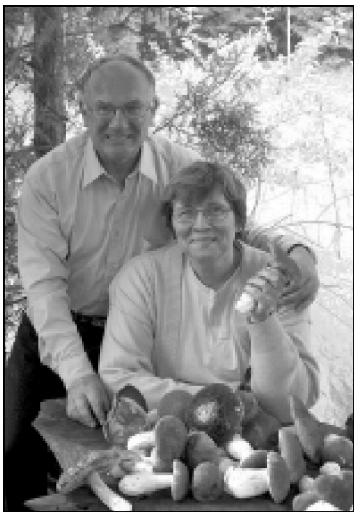
Kun. J. Kelpšas pabrėžė, jog Lietuvos laisvės dvasia tėvynėje visą laiką buvo gyva – sovietmečiu veikė jaunimo grupelės prie bažnyčių ir kitur. “Daugelio ir mano didžiam nustebimui labiau negu tikėjausi, Tėvynės meilė buvo gyva ir šventa. Tą įrodė Kovo 11-ji, Baltijos kelias, Laisvės sąjūdis. Pagaliau ir pokario rezistentai – partizanai ir patriotai lietuviai, gyvenę už Lietuvos ribų”, - sakė paskaitininkas.

Tautos šventė visada tikrins mūsų širdies gylį ir plotį, mūsų kantrybę ir atsidavimą. Mėgins ir tikėjimą gražia Lietuvos ateitimi. Šią žemę pamilti ir prie jos prisirišti galima, Vaižganto žodžiais tariant turint ir slieko širdį. Joje viskas brangu ir šventa – kalbėjo kun. Jaunius, dar pridėdamas – “Ačiū, kad mylite Lietuvą. Dieve laimink Lietuvą!”

Kalbėjo ir kiti

Apie Tautos šventę taip pat kalbėjo iš Marquette Parko atvykusi Aneta Šaulienė bei vietinė veikėja Ona Venclovienė, kurios irgi išsakė neeilinių minčių.

Taip pat čia buvo pristatyta dar tik prieš 8 mėnesius iš Lietuvos atvykusi Auksuolė Kišonaitė–Marciuolevičienė, kuri jau spėjo tapti LB Waukegeno – Lake County apylinkės valdybos vicepirmininke, (Viešnia pakvietė ciceriečius atvykti į jų rengiamą Retro balių spalio 14 d. Vernon Hills, IL).

Dr. Leonas Milčius su žmona Simona Labanoro girioje.

Auksuolė nupasakojo ir apie jos 9 m. amžiaus dukrelės Sondritos muzikinį kelią, kuri ji pradėjo būdama trijų metų. Ši jauna mergina ne tik groja pianinu (ji yra laimėjusi tarptautinių konkursų įvairiose valstybėse), groja lumzdeliu, o taip pat ir dainuoja. Šalia to – Sondrita ir pati bando kurti muziką. Vieną iš tokių kūrinėlių, pavadintą “Paukščiuko” vardu, ji pagrojo susirinkusiems.

Šventės dalyviai šiltai priėmė jaunosios atlikėjos pasirodymą gausiais plojimais, o muz. Marius Prapuolenis gražiais žodžiais apibūdino jos grojimą fortepijonu.

Reikia pažymėti, kad Cicero lietuviai jau senokai girdėjo tokią įdomią programą, ypatingai vertino Sondritos, kuriai galima pranašauti gerą ateitį muzikos srityje, pasirodymą.

Kaip mums sakė JAV LB Cicero apyl. valdybos pirm. M. Baukus, dalis per šią šventę gautų pinigų bus paskirta lituanistinių mokyklų išlaidų kymui.

Šios šventės dalyviai dėkojo rengėjams už progą išgirsti įdomių minčių.

Edvardas Šulaitis

Lietuvą, panašiai savo tikslo manė pasieksianti ir Rusija okupavusi kraštą – per stačiatikybę – ją platinant, skiepijant rusų kalbą ir kultūrą. Skelbta, kad, girdi, lietuviai nieko nenustosią, atsisakę lenkiško tikėjimo ir lenkų kalbos, perėmę rusų kalbą, nes lietuviai neturį savo istorijos, kultūros, religijos.

Okupantai norėjo įveikti Bažnyčią ne tik smurtu, suvaržymais, bet ir katalikų vilionėmis pereiti į stačiatikybę. Priėmusiems ją buvo žadama įvairių lengvatų, teisė dirbti valdiškose įstaigose, išigyti žemės ir pan. Caras Aleksandras II, 1866 m. birželio 13 d. Vilniuje susitikęs su grupe lietuvių valstiečių, priėmusių stačiatikybę, aiškino: "Aš esu tikras, kad jūs priėmėte šios apylinkės senovinį tikėjimą nuoširdžiai ir iš įsitikinimo".

(Bus daugiau)

racijos tikslams;

4. Sumažinti katalikų kunigų skaičių parapijose iki tiek, kiek būtina reikia aptarnauti parapijiečių reikalams;

5. Reikia viską daryti, kad Romos katalikų dvasininkai būtų ko labiausiai priklausomi nuo pasaulinės valdžios;

6. Laikyti kunigus atsakingais už nesilaikymą teisinių nuostatų, kurių iš jų reikalauja pasaulinė valdžia ir policijos įsakymai. Šiuo tikslu, kaip praktika rodo, uždėjimas baudų nuo 25–100 rub. ir daugiau labai patarnauja reikalui."

Beje, beveik tokiomis pačiomis formomis ir metodais kovojo prieš Katalikų Bažnyčią, lietuvybę ir buvusią carinės Rusijos įpėdinę – SSRS jos okupacijos metais. Bet Bažnyčia ir carinės, ir bolševikinės Rusijos okupacijos metais atsilaikė ir buvo tapusi patriotinės lietuvių tvirtybės

šaltinis. Tačiau dėl to priešinimosi vien 1864–1914 m. apie 872 Žemaičių vyskupijos kunigai buvo ištremti, kalinti, nužudyti, dar antra tiek buvo bausti įvairiomis administracinėmis baudomis. Beje, pasipriešinimo formos buvo kuo įvairiausios, o ne vien tik rusų valdininkų nurodymų ignoravimas, ir ne tik skatinimas, rėmimas lietuvių tautinio atgimimo, bet ir mėginimas apsaugoti Lietuvą nuo rusų kolonistų, steigiant įvairių lietuvių ūkininkų, taip pat švietimo bei kitas draugijas, kredito ir kitas įmones. Beje, daug kunigų naudojo prieš okupantus jų pačių pamėgtą krašto moralinio žlugdymo ginklą – degtinę: ja pirmiausia ir stengtasi nugirdyti rusų valdininkus ir pan.

Kaip lenkai ir jų kultūra bendros Lenkijos – Lietuvos valstybės metais daugiausia per bažnyčias įsiskverbė į

RENGINIŲ KALENDORIUS

SPALIO 7 ir 14 dienomis Lietuvių dienos. Rengia JAV Clevelando Bendruomenė.

SPALIO 28-29 dienomis rengiama dailininkės Nijolės Palubinskienės paroda ir Aldonos Stempužienės CD “Pasakų sakalas” pristatymas Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos auditorijoje.

LAPKRIČIO 12 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

A.† A. JADVYGA POVILAITIENĖ

Pranešame, kad 2006 m. rugsėjo 3 dieną, po ilgos leukemijos ligos, mirė JADVYGA ZITINEVIČIŪTĖ-POVILAITIENĖ palikdama liūdinčias, dukros LORETOS ir sūnaus RINGAUDO šeimas.

Po šv. Mišių Šv. Antano bažnyčioje ji buvo palaidota Omahoje, Kalvarijos kapinėse šalia anksčiau mirusio savo vyro JONO ir sūnaus ALGIMANTO.

Liūdinčios Loretos ir Ringauda šeimos

SENOSIOS LIETUVOS ATPSPINDYS - NAUJAME LEIDINYJE UŽSIENIEČIAMS

Vilnius, rugsėjo 21 d. (ELTA). Artėjant Europos paveldo dienoms ir Pasaulinei turizmo dienai, Lietuvos institutas išleido naują leidinį anglų kalba “Speculum of Old Lithuania” (“Senosios Lietuvos atspindys”), skirtą Lietuvos istorijai ir kultūros paveldui.

Naujasis leidinys pirmiausia skiriamas užsienio skaitytojams, norintiems geriau pažinti Lietuvą. Jame siekiama profesionaliai, šiuolaikiškai ir patraukliai pateikti svarbiausius šalies istorijos faktus, atskleisti aktualiausius Lietuvos kultūros istorijos reiškinius.

Pasak leidinio sudarytojos kultūros istorikės dr. Tojanos Račiūnaitės, leidinys nepretenduoja į kultūros istorijos veiklą, jam būdingą faktografinį išsamumą, visapusiškai šalies istorijos, jos kultūros sferų bei epochų nušvietimą. Pavadinimas “Speculum of Old Lithuania” nurodo, kad remiantis Lietuvos paveldu kuriamas Lietuvos atvaizdas, atspindys, veidrodis - juk kultūros paminklai tarsi veidrodžiai atspindi vis kitą tos pačios Lietuvos profilį, vis kitą jos sudėtingo ir dinamiško, nuolat kintančio mūsų pačių sąmonėje paveldo bruožą.

Leidinyje neapsiribojama kokia nors viena epocha, pa-

minklų grupe ar rūšimi. Per atskirus reiškinius ir objektus pateikiami Lietuvos istorijos ir kultūros faktai nuo pirmojo jos paminėjimo 1009 metais iki XX a. ketvirtąjo dešimtmečio.

Leidinio struktūra pagrįsta valstybę, jos sostinę, valdovus, garsiausius magnatus ir plačiąją visuomenę, jos tautinę įvairovę apibūdinančiais reiškinais: pateikiama pirmoji fiksuota žinia apie Lietuvą, Lietuvos ir Vilniaus žemėlapiai, 1930 metais po Vilniaus arkikatedra įrengtas karališkasis mauzoliejus ir XVII a. pradžioje italų architekto Mateo Castello suprojektuota Karališkoji, arba Šv. Kazimiero koplyčia, Vilniaus universitetas ir jo biblioteka su puikia Pranciškaus Smuglevičiaus sale, įvairūs dailės ir architektūros paminklai, leidžiantys atkurti Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės visuomenės vaizdą.

Visi leidinį sudarantys straipsniai, kurių autoriai - kultūrologai Nerijus Milerius, Vytautas Poškus, T. Račiūnaitė, nėra užbaigtos studijos, bet traktuotini kaip saviti atspirties taškai galimoms kelionėms po praeities paminklų liudijamą Lietuvą ir Vilnių. Leidinio straipsnius iliustruoja ir papildo vaizdinė medžiaga pagal straipsnių temas.

STASYS BARZDUKAS

1906.4.23 – 1981.9.13

Šimto metų gimimo ir dvidešimt penkerių metų mirties sukaktį minint

Gimė Meškučių kaime, Marijampolės apskrity, gausioj ūkininko šeimoj. Tėvas Kazys, vienas brolis ir sesuo buvo ištremti į Sibirą, kur nuo šalčio ir bado tėvas mirė.

Baigė Marijampolės Rygiškių Jono gimnaziją ir Vytauto Didžiojo universitetą.

Mokytojas – dėstė lietuvių kalbą ir literatūrą vidurinėj mokykloj Prienuose, Alytų ir Eichstaetto lietuvių pabėgėlių stovyklos gimnazijoj, kur jo mokiniais buvo dabartinis Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, buvę Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkai Vytautas Kamantas ir Gabrielius Žemkalnis ir daug kitų išeivijos lietuviškoj veikloj žinomų žmonių. Amerikoje, kol jėgos leido, visą laiką mokytojavo šeštadieninėj lituanistinėj mokykloj ir kelis metus vasaros lietuvių kalbos kursą dėstė Forhamo universitete New York.

Visuomenininkas – Lietuvių Bendruomenės išeivijoje pradininkas ir organizatorius, pirmųjų dviejų JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybų pirmininkas ir, Juozui Bachunui mirus, dvi kadencijas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas. “Pasaulio lietuvių” žurnalo išeivijoje steigėjas ir pirmasis redaktorius. Visuomeniniam darbe pasižymėjo didele tolerancija, nepartiškumu, pagarba kitų įsitikinimams ir bendro darbo darnos siekimu.

Lietuvių kalbos puoselėtojas – Vienas ir su kitais kelių knygų lietuvių kalbos ir visuomeniniais klausimais autorius ir dažnas spaudos bendradarbis. Nuolatinis vasaros lituanistinių kursų dėstytojas.

Jaunimo draugas – nuo moksleivio dienų ateitininkų organizacijos narys, Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininkas, Federacijos valdybos narys, nuolatinis vasaros stovyklų dalyvis, patarėjas, paskaitininkas, pasaulio lietuvių jaunimo kongresų iniciatorius ir organizatorius. Klasės auklėtojas ir tikras savo mokinių bičiulis, tokiu likęs ir jiems mokslus baigus.

Tėvas – su žmona Albina Kazlauskaite užaugino tris vaikus: dukrą Aušrą ir sūnus Arvydą ir A.†A. Gytį, kurie visi reiškėsi išeivijos lietuviškame gyvenime, sporto ir visuomeninėj veikloj.

Mirė ir palaidotas Cleveland, Ohio, kur išgyveno trisdešimt dvejus metus.

“Laimingas tas, kurio garbė nėra didesnė už jo tiesą”.
(Rabindranath Tagore)

Minėdami Stasio Barzduko gimimo ir mirties sukaktis, dėjuojame, kad jo diegta mintis, Lietuvos meilė ir tiesa tebegyvena tarp mūsų.

Vaikai -
Arvydas Barzdukas ir Aušra Barzdukaitė Babickienė
Vaikaičiai -
Audrius, Lina ir Rima, Gytis, Dainius ir Vidas su
šeimomis

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

DIRVAI AUKOJO

G.Plukas, Santa Monica, CA, a.a.
J. Petronio prisiminimui 100
R.Povilaitis, Omaha, NE 64
R.D. Dreher, Laramie, WY ... 50
V.Adams, Destin, FL 30
D.Gutauskas,
Burlington, CANADA 30
D.Armonas, Mentor, OH 20
V.Bergas,
W. Hyannisport, MA 20
A.Pautienis,
Richmond Hts., OH 20
A.Indreika, Chicago, IL 15
N.Raskienė, Tarrytown, NY . 15
A.Reskevičius, Omaha, NE .. 15
B.Veitas, Milton, MA 15
N.Von Kiparski,
Montville, OH 15
B.Čyvas, Clev., OH 10
E.V.Leger, N. Olmsted, OH .. 10
L.Senutienė, Brockton, MA .. 10
E.Stepaitis,
E.Arlington Hts., IL 10

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

SPORTO ŽURNALAS “TRENERIS”

Lietuvoje leidžiama visa eilė sportui skirtų specialių leidinių. Nepaskutinę vietą užima žurnalas “Treneris”, kuris rodo jau nuo 1996 metų.

Neseniai gavome du pirmuosius 2006 metų šio žurnalo numerius. Abu turi po 48 puslapius, talpina nemažą medžiagą, įdomios ne vien tik treneriams.

Žurnale rašo įvairių sričių specialistai, kurių žiniomis vargu ar būtų galima suabejoti. Pagrindiniai autoriai – Lietuvos sporto mokslo tarybos pirmininkas, profesorius, habil. dr. Kęstas Miškinis, psichologė iš Vilniaus olimpinio sporto centro Lina Vaisetaitė, Lietuvos kūno kultūros akademijos profesorius, habil. dr. Antanas Skazbalius (jis taip pat yra ir Lietuvos vyrų rankinio rinktinės vyr. treneris), Vilniaus universiteto docentas Remigijus Naužemys, Lietuvos sporto federacijų sąjungos darbuotojas dr. Rimgaudas Lukauskas, psichologė Aistė Žemaitytė, Olimpinės rinktinės gydytojas Raimundas Greičius ir kiti.

Straipsniai pailiustruoti piešiniais, brėžiniais, lentelėmis, nurodyta rekomenduojama literatūra. *Edvardas Šulaitis*

